

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXII. (16)

No. (štev.) 51-52

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

19. decembra 1963

Náš božič

Trpka resničnost begunskih in izseljenskih let je oropala marsikateri simbol, prenekatero resnico, zunanega romantičnega leska. Tudi božič ni izjema.

Brez snega, sredi sveta, ki je pozabil na zbranost, na cestah, kjer so božična drevesca enakovredna reklamnim lepakom in kjer so jaslice predmet tekmovalnosti družinske pobožnosti, je božič oropav poezije in če nočemo samevati na sveti večer ob nepovratnih otroških spominih, moramo iskati božič globlje.

Od doma smo prinesli v srcih sliko božiča, ki jo skušamo obnavljati leto za letom vročini, tujini in domovini na vkljub, pa vseeno le ni tako, kot je bilo. Ostala nam je skrivnost Učlovečenja brez zunanjih olupšav in pripomočkov; le če se nam posreči prislunhiti svetovnočni tišini skozi hrušče zvočnikov in cestnega prometa, zaslišimo tisočletni pozdrav in preokob: SLAVA BOGU... IN MIR LJUDEM, KI SO BOGU PO VOLJI...

In čeprav nam je še hudo po božiču naše mladosti, spoznamo, da stojimo pred pravim, resničnim praznikom božjega rojstva, pred nočjo, ki je bila ustvarjena Bogu v slavo in ljudem v mir...

Težko, da bi že katera doba vzdihovala po miru tako kakor naša. Ljudje, ki pripravljajo vojne in umore, javno kriče po miru, hočejo ga izsiliti z orožjem, zahtevajo ga z bučnimi manifestacijami, ukazujejo ga z dekreti in zakoni, pripravljajo ga z oborožitvijo in razorožitvijo, skušajo ga ustvariti z zmernostjo in veseljačenjem, z obiljem in lakoto, trepečejo zanj z molitvijo in s kletvijo na ustih, vendar miru ni videti, ne v srcih, ne v družinah, ne med narodi...

Je bil mar anglijski pozdrav le prijetno zveneča beseda, predhodnik modernega propagandnega gesla?

Ne, mir je bil obljubljen ljudem — a le ljudem, ki so po volji Bogu. Na božično noč je bil ponujen človeštvu mir pod pogojem, da sprejme voljo božjo in da po njej živi.

Da pa ne bi bilo dvoma, kakšna je ta volja, je bilo dopuščeno, da ga je reki učeni postave hotel skušati in ga je vprašal: „Učenik, katera je največja zapoved?“ „Ljubi Gospoda svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem. To je največja in prva zapoved. Druga pa je njej enaka: Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe.“ je bil odgovor. V tem odgovoru so nam dani napotki za življenje po božji volji, in pogoji za resničen mir.

Ljubezen do Boga, in bližnjega je pričetek miru v človeškem srcu, in v srcu je pričetek vsakega miru, vsakega nemira, sreče in nesreče.

Tudi mir v družinah je mogoče doseči in ohraniti le po tej preprosti poti. Ljubezen je pogoj miru in sreče. Ljubezen, ki hoče bližnjemu dobro... vse drugo ne zasluži tega imena.

Mir v naši skupnosti in narodu. Ne bomo ga našli v iskanju sebe, ne v zapiranju srca pred problemi naših bližnjih, ne v obračunavanju, ne v diktiranju naše volje, ne v „žaganju“ bratov, ki mislijo drugače od nas, pa tudi v brezdelnem farizejstvu, ki kaže na napačne bližnjih, da zakrije lastno praznino, ne. Le v ljubezni je mir in le v tem dejavnem miru porojenem iz ljubezni sta življenjske in napredke.

Revolucija je sovraštvo, naša protirevolucija naj bo tedaj — ljubezen. Sovraštvo je prignalo narod in narode na rob samouničenja. Poiskati si moramo novo gonilno silo, da preidemo z mrtve točke v novo smer miru.

Mir ni brezdelje, ljubezen ni sanjarjenje. Sovraštvo kakor ljubezen pomenita napor, le da vsak v svojo smer; prvo je napor rušenja, drugo napor gradnje in ohranjanja. Rušenje je združeno s hruščenjem in grmenjem, gradnja pa je sad vztrajnega dela — v miru.

Mir v svetu? Kaj je drugača kakor vsota milijonov majcenih mirov in nemirov, naših src, družin, narodov in skupin? Zaman si belijo glave arhitekti svetovnega miru, če ne bodo pričeli graditi krhke zgradbe pri temeljih, pri človeku in družini.

Božič je praznik miru, ljubezni pa tudi družine. Po božji volji je mir sad ljubezni in ta se ne razlija po svetu iz

Blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto želi
vsem naročnikom, bralcem, oglaševalcem
in vsem Slovcem po svetu ter v domovini

SVOBODNA SLOVENIJA

Aldo Moro dobil zaupnico

Predsednik italijanske krščansko-demokratske in socialistične vlade Aldo Moro se je prejšnji teden predstavil parlamentu ter pred njim objavil delovni načrt svoje vlade. Dejal je, da je njegova nova vlada za gospodarsko načrtovanje, za poglobitev socialne pravičnosti in za ohranitev zvestobe zahodnim demokratičnim zaveznikom.

Program nove vlade je bila v parlamentu živahna debata. Zlasti komunisti so jo napadali, predvsem njene socialistične člane. Pa tudi izven parlamenta je bila debata o programu in sestavi nove vlade. Zlasti pri krščanskih demokratih in Nennijevih socialistih. Pri krščanskih demokratih sta predstavnika njenega desnega krila bivša predsednika Mario Scelba in Giuseppe Pella izjavila, da se člani tega krila sploh ne bodo udeleževali debate o programu nove vlade in tudi ne bodo prišli na glasovanje o njeni zaupnici. Izgledalo je, da bo v stranki prišlo do razkola. To se pa ni zgodilo. S položajem v krščansko-demokratski stranki se je namreč bavilo tudi vatikansko glasilo

Osservatore Romano. V uvodniku je pozivalo italijanske katoličane, da morajo za vsako ceno ohraniti enotnost politične stranke, ker bi od razkola v stranki imeli korist samo komunisti. Po tem članku je Mario Scelba izjavil, da nihče od desnice ni mislil na cepitev stranke. Izjavil je tudi, da se bodo njegovi somišljeniki udeleževali debate o programu nove vlade in tudi glasovali za njeno zaupnico, kar so tudi storili.

Pri Nennijevih socialistih je pa bil položaj ostrejši. Vodja levega — filokomunističnega — krila Tulio Vecchiotti je zahteval od novega glavnega tajnika stranke Francesca de Martinija, naj bi takoj sklical nov kongres stranke, ki naj bi znova razpravljal o udeležbi te stranke v vladi s krščanskimi demokrati. Glavni tajnik je zahtevo levičarjev zavrnil, nakar člani levega krila niso glasovali za zaupnico vladi. Izgledalo je, da bo v stranki prišlo do razkola. To se pa ni zgodilo. S položajem v krščansko-demokratski stranki se je namreč bavilo tudi vatikansko glasilo

Predsednik Johnson v boju z državnim kongresom

Predsednik ZDA Lyndon Johnson ima prav tako težave z državnim kongresom, kakor njegov tragično umrl prednik Kennedy. To se je pokazalo zlasti ob ponovnem glasovanju o kreditih za podpiranje gospodarsko nerazvitih držav v svetu. Pred glasovanjem je predsednik Johnson pozval kongresnike, naj odobre kredite za podpiranje gospodarsko nerazvitih držav v svetu v višini, kakor jih je predložila vlada. Naglašal je, da drž. kongres s svojimi redukcijami „natika ameriški zunanji politiki prisilni jopič“. Poudarjal je dalje, da od kongresa znižani zadevni krediti ne bodo zadoščali niti za posojila petim državam, katerih neodvisnost in napredok sta življenjske važnosti za uspeh demokracije v teh državah. Te države so: Indija, Pakistan, Turčija, Nigerija in Tunis. Drugih držav v Aziji in Afriki sploh ni omenjal. Glede Latinske Amerike je Johnson rekel, da bodo Združene ameriške države mogle vsej Latinski Ameriki dati manj, kakor pa daje Sovjetska zveza Kubi, če bo kongres vztrajal pri svojih zahtevah po redukciji zahtevanih kreditov. Kljub temu opozorilo so kongresniki ameriško pomoč za gospodarsko manj razvite države ododirali samo v višini 2.800 mil. dol.

dov, niti ne iz organizacij in študijskih krožkov, temveč iz tabernakljev in družin. Le iz teh dveh virov more pričakovati novih sil svet, izčrpan po naporih sovraštva in utrujen od strahu.

Kakor je velika noč spomin evhariistične Ljubezni, je božična noč praznik družine.

Dal Bog, da bi ga praznovali. -ar.

Inozemski talci v Boliviji na svobodi

Bolivija je te dni srečno prebrodila eno najnevarnejših kriz v zadnjih letih. Vlada dr. Paz Estenssora je na miren način dosegla izpust štirih ameriških državljanov ter 17 inozemskih in bolivij-skih rudarskih strokovnjakov, ki so jih imeli zaprte levičarsko usmerjeni rudarji v rudarskih področjih Catavi in Siglo XX.

Vlada je bila glede izpusta talcev na svobodo nepopustljiva. Zahtevala je njihov izpust na svobodo in ni pristala na nobene zahteve stavkujočih rudarjev. Dala je samo zagotovilo, da bodo sodne oblasti proti zaprtim rudarskim sindikalistom postopale strogo po zakonu.

Rudarjem je dala za izpust talcev rok 48 ur in napovedala, da bodo po izteku ultimata oborožene sile začele korakati proti rudarskim središčem ter bodo z orožjem dosegle izpolnitev vladnih zahtev. Ameriški veleposlanik je javno objavil, da ameriška vlada dela vojno rudarskih sindikatov Lechina osebo odgovornega za življenje ameriških državljanov. Isto so storila diplomatska predstavništva tistih držav, katerih državljanji so bili zaprti kot rud. strokovnjaki.

Končno je Lechin popustil in izdal naročilo sindikatu za izpust talcev ter je bila tako odstranjena nevarnost drž. vojske v Boliviji.

Nevarnosti za Skupni evropski trg

Skupni evropski trg je pred največjo nevarnostjo za svoj nadaljnji obstoj in razvoj od svoje ustanovitve naprej. Predsednik francoske republike de Gaulle je namreč sporočil zahtevo, da mora do 31. decembra določiti skupno politiko glede poljedelskih proizvodov. Če do tega v zahtevanem času ne bo prišlo, je zagrozil, da bo Francija izstopila iz Skupnega evropskega trga. Sporno vprašanje je v glavnem med Nemčijo in Francijo. Gre za to, ali bo Nemčija odprla svoje meje za francoske poljedelske proizvode po še bolj znižanih cenah, Francija pa svoje notranje trge za izdelke nemške industrije. Zahodna Nemčija je za ureditev teh

vprašanj, toda zahteva, da mora skupno evropsko poljedelsko politiko spremljati dogovor držav, ki sestavljajo Skupni evropski trg, da bodo na mednarodnem sestanku prihodnje leto na stopale skupno glede določitve znižanja mednarodnih pristojbin in tkzv. serije Kennedy. Teško je verjetno, da bi Skupni evropski trg mogel do 31. t. m. urediti sporno vprašanje skupne poljedelske politike. Zato so vlade držav, ki sestavljajo Skupni evropski trg na delu, da bi vplivale na de Gaulle, da ne bi razbil Skupnega evropskega trga in s tem zavrl dela tudi za politično enotnost Evrope in s tem ustanovitev Združenih evropskih držav.

I Z T E D N A V T E D E N

Brazil je v novih političnih trenjih. Predsednik republike dr. Goulart je senatu vrnil drž. proračun za leto 1964, ki predvideva primanjkljaj 650 milijard cruzeirov, ne da bi ga podpisal ali pa vetiral. Po ustavnih predpisih ga bo sedaj potrdil predsednik senata Aurora de Faria Andrad. Senator naročilo demokratske stranke Daniel Kriger je ostro napadel predsednika Goularta v zvezi z drž. proračunom ter zatrjuje, da predsednik dr. Goulart s takim postopanjem zavestno ali nezavestno služi koristim totalitarcev. Njegove izjave, da je drž. proračun nepopolen, da z njim sploh ne more vladati, so po mnenju omenjenega senatorja samo pretveza za diskvalificiranje državnega kongresa. Nasprotniki sed. predsednika tudi zatrjujejo, da bo Goulart pristal na zahtevo levičarjev in sprejel v vlado svojega svaka Leonela Brizola, mu v njej dal resor ministristva za gospodarstvo in s tem svoji vladi dal še bolj levičarski značaj.

Vrhovni volilni svet v Venezueli je proglasil Raula Leoni-ja za novega venezuelskega predsednika. Ta je ob tej slavnosti izjavil, „da bo odločno nastopal proti nasilju, za ohranitev demokratskih republikanskih ustanov“. — Venezuelška vlada je te dni objavila, da je dobila nove dokaze, da Kuba pošilja orožje v Venezuelo. Pri ujetih komunističnih gverilcih so namreč dobili kubanske puške.

Thomas Mann, dosednji ameriški veleposlanik v Meksiku, je postal drž. podtajnik ZDA za medameriške zadeve. Dosed. podtajnik Edwin Martin bo dobil veleposlaniško mesto v eni od latinsko-ameriških držav.

Predsednik ZDA Johnson je v govoru pred Združenimi narodi naglašal, da bo ameriška vlada tudi v bodoče tej svetovni ustanovi nudila vso podporo in zaslombo. Zatrjeval je dalje, da je ameriška vlada za vzpostavitev resničnega miru na svetu, za odpravo hladne vojne, za enakost med ljudmi, za prepoved uporabe atomskega orožja in za razorožitev. Pripravljena je sodelovati z vsemi člani Združenih narodov, da bi se po sem svetu premagali za vedno stari sovražniki človeka: glad, bolezen in nevednost.

Vlada ZDA je priznala vladi v srednjeameriških republikah Honduras in Dominikanska republika. Obe sta dali zagotovila, da bosta v kratkem obnovili v njih demokratske režime.

Zahodna Nemčija je prejšnji teden izgubila dve odlični osebnosti. V Bonnu je 11. t. m. umrl v 62-letu starosti predsednik zahodnonem. socialistične stranke Erich Ollenhauer, odločen demokrat in protikomunist, ki je bil prepričan, da je dobila nove dokaze, da Kuba po-

seči samo v svobodi. V stranki je bil mladinec, l. 1933 je postal član vodstva najprej nemške delavske stranke, nato pa postal ustanovitelj socialdemokratske mladinske internacionale. Ob nastopu Hitlerja je odšel v emigracijo, po smrti predsednika nemške socialistične stranke dr. Schumacherja leta 1932 je postal njegov naslednik. Z njegovim imenom je vezana sprememba strankinega programa, ko je stranka zavrgla marksistična načela in se proglasila za moderno reformistično in zahodnodemokratsko usmerjeno stranko. En dan za Ollenhauerjem je umrl prvi povojni dvakratni predsednik zvezne nemške republike dr. Theodor Heuss. Dočakal je 79 let starosti. Bil je svetovno znan pisatelj in delavec na socialnem, političnem ter časnikarskem področju. S te stroke je napisal nad 40 del. Užival je splošen ugled. Imeni Heuss-Adenauer sta neolčljivo povezani z vsemi prizadevanji za dvig Zahodne Nemčije iz povojnih razvalin in za vključitev nemškega naroda v vrsto svobodnih in demokratsko usmerjenih zahodnih narodov in držav.

Novo turško vlado sestavlja dose-danji predsednik Ismet İnönü. Predsednik stranke Pravičnost nove koncentracijske vlade ni mogel sestaviti.

Predsednik kitajske komunistične vlade Ču En Laj je odšel na dvomesečni obisk v afriške države. Obisk Afriki je začel s prihodom v Združeno arabsko republiko. Ob prihodu v Kairo je izjavil, da komunistična Kitajska ponuja tej državi „večno prijateljstvo“. Glavna naloga kitajskega komunističnega prvaka je v Afriki povečati vpliv kitajskega komunizma na škodo sovjetskega.

Kitajski komunisti so sprožili na Hruščova nov silovit napad. Očitajo mu znova izdajstvo nad komunizmom, ker da bi rad z Amerikanci napravil sporazum, da bi Združene ameriške države ter Sovjetska zvez skupno zavladali nad vsem svetom.

Med zahodnonemškimi mestno občino in vzhodnonemškimi komunističnimi oblastniki je bil dosežen sporazum, da bod med božičnimi prazniki zahodni Berlinčani lahko obiskovali svoje sorodnike v Vzhodnem Berlinu.

Sovjetska vlada je sedaj prvič po vojni v predlogu novega drž. proračuna znižala kredite za vojsko in vojno industrijo, povečala pa kredite za kemično industrijo za povečanje izdelovanja umetnih gnojil za zboljšanje sovjetskega poljedelstva. Zahodni diplomatski predstavniki v Moskvi izjavljajo, da taka odločitev sovjetske vlade potrjuje, da ima Hruščov zaupanje v zadržila ameriškega predsednika Johnsona o nujnosti ohranitev svetovnega miru prav tako, kakor je imel v njegovega prednika Kennedyja

Pismo iz Venezuele

Špoštovani gospod urednik!
Pišem vam to pismo s kratkim komentarjem o nedeljskih volitvah, ki vas bo gotovo zanimal. Obenem pa vam prilagam zadnjo volilno propagandno kršč. dem. stranke COPEY. Caldera je bil verjetno precej prepričan, da bo dobil volitve. Vsaj tak vtis sem imel, ko sem poslušal njegove govore po radiju ali ga osebno videl po televiziji. Toda ni uspel, kot veste po novicah. Vendar je kljub temu dobil, saj je skoraj za pol pomnožil glasove v primeri z zadnjimi volitvami. Glavna zasluga gre za ta porast stranke pač samemu predsedniku oz. tajniku Calderi, ker je res odlično vodil volilno akcijo. Osebno je prehodil skoraj vso deželo. In to ni lahko. To je njegova velika zasluga. Res je mož železne volje. In zadnji dan volilnega boja je imel v Caracasu kar 14 mitingov, če se prav spominjam. Poslušal sem ga po radiju. Govoril je res z ognjem in povsod o drugi temi. Na vsak način je dobil lepo število glasov in je to stranka bodočnosti, ker ima za seboj mladino.

Kje je vzrok, da Caldera le ni premagal Leonija (=AD)? Mislimo, da je temu kriv Arturo Usler Pietri. Ta kandidat je pred nekaj meseci stopil v volilno borbo kot Independiente de Entendimiento nacional. In je res kar precej glasov dobil. V njegovi skupini so vsemogoči ljudje: konservativci, levičarji, liberalci in skrajni levičarji (Quijada). Usler sam je bil vedno bolj levičarsko usmerjen in res koristno budalo komunistov. Nekatere njegove izjave so popolnoma v tem smislu: ko je vlada izdala osnutek zakona proti teroristom, zanj ni hotel v parlamentu glasovati; pri prejšnjih volitvah je prišel v parlament kot „neodvisen“, a s stranko URD (zelo levičarska stranka); pred volitvami nikoli ni obsodil komunizma niti terorizma, da celo je izjavil malo pred volitvami, da bo, če bo izvoljen, odprl ječe in mejo. V debati s Calderom (po televiziji, zelo zanimiva) je dejal, ko ga je Caldera vprašal, zakaj se ne izreče proti komunizmu, da on (Usler) ni „anti comunista así como no es anti judío, anti nadá“. Caldera pa nazaj: Zakaj pa ste ob neki priliki dejali, da ste antifasist? Na to Usler ni odgovoril. Vse to kaže, kako nevaren je Arturo, o katerem so njegovi pristaši govorili: „Arturo es el hombre“.

Novi predsednik Leoni pa ni osebnost, ki bi kaj pomenila. Če ga poslušamo, se zdi, da ne zna šteti do 10. Nima govorniškega daru; v stavkih se neprestano popravlja. Vprašujemo se, kako to, da so njega postavili za predsednika. Odgovor je pač, ker je v stranki najstarejši in njen predsednik. Je pač njegova vrsta. Tako da mnogi dvomijo, da bi ta odslužil svojih 5 let na vladi kot je to zmogel in znal Betancourt.

Morda bi bilo še tole zanimivo v zvezi z volilno akcijo: Caldera je bil skrajno prepričan, da bo drugi pri volitvah. Zadnje čase pa se je zdelo, da je prepričan, da bo volitve on dobil. Vsaj tak vtis sem imel, ko sem ga poslušal po televiziji ali bral njegove govore. Tudi propagandno je imel v tem smislu. Danes pa mi je nek prijatelj razlagal, da je bila to le njegova taktika, da je tako vil zaupanje v svoje volilce proti Uslerju. Sami Copeyanci so pravili, da za to dobo še niso prav dobro pripravljene, da bi uspešno vladali (kljub temu, da imajo verjetno najboljše ljudi in ekipo), pač pa da bodo za prihodnje volitve zadostno pripravljene z za-

Slovenski novi maši v Buenos Airesu

V nedeljo sta bili na področju Vel. Buenos Airesa dve slovenski novi maši. V San Justu jo je imel g. Lovro Tomažin, v San Martinu pa g. Primož Langus.

G. Lovro Tomažin

Novomašnik g. Lovro Tomažin se je rodil 27. oktobra 1930. leta v Krki. Gimnazijo je študiral doma v Škofijski gimnaziji, v begunstvu v taborišču Monigo in Senigallia. Po prihodu v Argentino je bil do leta 1957 zaposlen v raznih industrijskih podjetjih. Živahno se je udeleževal tudi v mladinskih organizacijah ter je bil v letu pred vstopom v bogoslovje predsednik Slovenske fan-tovske zveze.

Izhaja iz družine, v kateri je bilo 10 otrok, od katerih so štirje umrli, ena sestra je vstopila v karmeličanski red. Lani je izgubil očeta Mihaela Tomažina. Novo mašo je imel v nedeljo, 15. decembra v župni cerkvi v San Justu. V cerkev je prišel v sprevidu. Pred vhomom v cerkev mu je podarila novomašni križ sestra Majda, mati ga je pa pokrižala na čelo. Ob vstopu v svetišče so ga pozdravili pevci slovenskega pevskega zbora in g. Štefana Drenška z Riharjevo Novomašnik bod' pozdravljen!

Po slavnostnem novomašnem cerkvenem opravilu je bilo novomašno kosilo za povabljenе goste v Našem domu v San Justu. Tu so govorili novomašni pridigar g. Jože Kosiček. Ta je zlasti poudarjal lepoto duhovskega poklica. Novomašnika je opozarjal, da mora biti pripravljen na delo, kamorkoli ga pokliče Gospod, in vedno pripravljen na žrtve. Za njim sta govorila g. direktor Anton Orehar in g. spiritual slovenskega bogoslovja, g. dr. Filip Žakelj. Nazadnje se je novomašnik zahvalil vsem, ki so mu na kakršenkoli način pomagali, da je dosegel svoj življenjski cilj in ki so se tudi udeležili njegovega novomašnega slavlja.

S petimi litanijami ob sedmih zvečer je bila v župni cerkvi novomašna slovesnost zaključena.

G. Primož Langus

V San Martinu so imeli v nedeljo, 15. decembra lepo in prisrčno slovesnost. G. Primož Langus je daroval novo mašo. Številni rojaki so se zbrali v samartinski stolnici, da prisostvujejo tej slavnosti.

Kmalu po deseti uri se je podal novomašnik v spremstvu sorodnikov in ostalih svatov v urejenem sprevidu v cerkev. Pri vhomu mu je nečakinja Jelka Potočnik podala novomašni križ, nakar je novomašnik kleče prejel blagoslov svoje matere gospe Antonije Langus. S kora je zadonela znana Riharjeva Novomašnik bod' pozdravljen!, pesem, ki je postala sestavni del vsake slovenske nove (pa tudi srebrne in zlate) maše.

Pogled na oltar je nudil edinstveno sliko, ki jo je mogoče le redko kdaj videti. Novomašniku sta asistrala kot

dostnim usposobljenim moštvom. Sedaj bodo, pravijo, svoje pozicije še utrdili zlasti med mladino, pri prihodnjih volitvah pa, pravijo, da gotovo zmaga. Danes so prinesli časopisi izjavo Caldera, da niso prav navdušeni, da bi stopili v novo vlado, da bodo pomislili in da bo o tem določila prihodnja konvencija stranke. Sicer pa mislijo zahtevati od AD polovico ministrov.

Zelim vam vsele božične praznike srečno novo leto!

J. R.

diakov njegov brat Janez, župnik v Casanovi, in kot subdiakon njegov brat g. Jurij, bogoslovec salezijanskega reda, ki bo tudi v kratkem zapel svojo novo mašo. Resnično edinstvena slika, ki je marsikatero ganila do solz. Prezbiterski asistens in slavnostni novomašni pridigar je bil g. Franc Glavač, ki se je v svojem govoru spomnil novomašnikovega očeta g. Jožeta Langusa, znanega slovenskega socialnega delavca. Za tem je govornik naslovil tople besede na novomašnikovo mater, ki je morala sama v begunstvu vzgajati deset otrok, od katerih je 3 pripeljala k Gospodovemu oltarju.

Po govoru se je začela slovesna peta sv. maša, pri kateri so sodelovali slovenski bogoslovci. Kot zastopnik bogoslovja v Adroguéju je bil navzoč prof. dr. Mirko Gogala. Med sv. mašo je slov. pevski zbor iz San Martina lepo in krepko izvajal „Sv. mašo v f duru“ (skladatelja Jožeta Friderika Hummel-ja). Ne samo rojaki, tudi številni domačini, ki so bili navzoči, so bili

polni hvale nad lepim in mogočnim petjem. Solo vložke so zapeli gospa Marinček in gg. Klemenčič ter Vombergar. Posebno sta vžgali Predlovcva „Ave Maria“, ki jo je lepo podala ga. Marinček, in Gollerjev „Gospod, jaz nisem vreden“, ki jo je občuteno zapel g. Klemenčič. Na orglje je igrala gdč. Marjeta Smersu.

Po novi maši so se gostje podali na kosilo v lepo pripravljene prostore kolegija „Sagrado Corazón“, ki leži nasproti Slov. doma v San Martinu. Med kosilom so spregovorili gg. Glavač, Ciril Langus (v imenu družine), Gregor Mali (v imenu g. direktorja Oreharja in sanmartinske slov. farne skupnosti), msgr. Marcon, župnik iz San Justa, dr. Voršič, Rudi Bras in Luka Milharčič (v vezani besedi seveda). Končno se je novomašnik vsem tople zahvalil za čestitke in vso pomoč, ki mu je bila nudena ob novi maši. Tudi kuharic z g. Emo Kessler Blejčevu na čelu ni pozabil. Po mogočno zapetih litanijah v zavodovi kapeli je bilo lepo novomašno slavlje zaključeno.

Odgovornost

Ni se nam treba bati bodočnosti. Začnimo z računmi.

Slovenska skupnost v Argentini izda za svoje narodno-versko življenje po približnem računu od 5 do 6 milijonov pesov na leto. In še mi zdi, da je številka nizka. Vračunan je ves slovenski tisk, knjige, prireditve, članarine, dohodnost, vzdrževanje domov in njih zidanje, ure dela in potnini.

Ali je številka nevedna našega ponosa? Ako se hočemo ceniti v denarju, smo torej vredni vsaj teh milijonov, ne ničesar, kakor naš hočejo nekateri prepričati. Toda denarna ocenitev ne velja nič sama po sebi, ker je podvržena menjavi časov in režimov, poželjivosti roparjev in lakomnežev. Naša cena je še druga!

Naša vrednost je v duhu, ki je milijone zbral in daroval, je v upanju, ki je ta duh vzdrževal, je v znoju in žrtvah, ki so rojene v prepričanju roditelja ta sad; je v naši vzgojenosti in zavesti, ki ju nosimo v srcih, v tistih srcih, ki so se rojevala, ko so druga umirala za svojo domovino od rodu do rodu: Živ slovenski duh je tisti, ki je vreden mnogo, mnogo več kot premoženje naše skupnosti. Kajti ta je porok za čase, ne za trenutke in leta.

Slovenska skupnost nalaga tega duha in denar vsako leto. Vprašamo se, kam in na kakšne obresti?

Kam? Pred sabo vidim banke in hranilne zavode. To ste vi, dekleta in fantje. Na vas se stavijo te velikanske vsote duha in denarja. Vi ste hranilnice načrtov, upov, sanj, podvigov in žrtvovanj tistih, ki v vas vidijo smisel borbe nanjo zarisanih kmečkih puntarjev, branilcev pred Turki, Trubarja, Hrena, Vodnika, Prešerna, Bleiweisa, Levstika, Kopitarja, Jurčiča, Misijevca, Mahniča, Slomška, Barage, Kreka, Jegliča, Ušeničnika, Korošca, Rožmana. Kakšne obresti naj pričakujemo, kolikokrat naj se ves ta kapital, nakopit čez stoletja, obnovi? Kolikokrat naj bo upanje poplačano, kolikokrat lju-bezen povrnjena, koliko lažja smrt gospodarja, ki prepušča mlademu?

Življenje je življenje, pa če tudi se skriva v najneznatnejšem mikrobi. Živ je narod, pa naj bo velik ali majhen. Življenje je v otroku kakor v starčku. Toda ni vseeno, ali je življenje močno,

polno ali pa umirajoče. Naša mladina mora imeti močno, silno življenje. Danes se v svetu življenja ubijajo na veliko, naj si bo telesno ali duševno. Drugo je hušje od prvega.

Mladina naj ima zdravo telesno, še bolj pa zdravo duševno življenje. Pred vsem to nas zanima, ker vemo, da duh obvladuje telo in je zgodovina polna zgledov šibkih teles, ki so bile posode velikih duhov.

Nam mora biti igra in razvedrilo le premor v naporu za dosego polnosti življenja, ki ostane tudi potem, ko je telo zapustila moč in se nagiblje v starost. Kaj naj koristijo izurjene nogometiške noge, če pa pri prvem življenjskem naporu in zapreki nimajo poguma preskočiti jarka.

Kdorkoli je poklican v delo, ki naj drugim pomaga na poti, greši, če se odteguje. Kdorkoli čuti v sebi nemir, da bi druge osrečil, pa ne stopi na okope krščanske ljubezni, pusti da brezbožniki vladajo nad narodi.

V tej službi stoji predsednik in predsednica, podpredsednik in podpredsednica, tajnik in tajnica, blagajnik in blagajničarka, odborniki in referenti, in ni je večje naloge od te: bdeti nad življenjem zaupanih njim. Po zadnjem dihu bomo dali odgovor za vse sestanke in seje, za vso pobrano članarino, za vse športne nastope in uspehe, za vsak predlog in glasovanje, za vsako pomoč in odklon pomoči, za vsako kritiko in pohvalo, za vsako ploskanje, za vsak trenutek navdušenja in malodušnosti, za vsako odtegnitev delu, za vsako ujobnost, za vsako edinost ali neslogo v organizaciji — edinole v luči vprašanja: Kaj ste storili, da je bilo življenje umorjeno ali ohranjeno tem malim?

Takrat bo odpadlo vse, s čemer se danes opravičujemo. Koliko izgovorov: ni bilo časa, nisem mogel, nisem utegnil in podobno, bo ostalo razgaljenih in brez zagovornika? Koliko izmed nas bo stalo kot drevo, ki ga je Jezus preklel, ker ni rodilo sadu?

Kako bodo tudi poplačane seje in sestanki in prigovarjanja, ki so na tilho in skoraj nevede reševala mlada življenja.

Smemo upati, da bo delo blagoslovljeno, če bomo kot poedinci in kot skupina služabniki ideje in ne samega sebe,

ARGENTINA

Državni kongres na izrednem zasedanju

V zadnji številki smo povedali, da sta poslanska zbornica in senat začela z izrednimi zasedanji dne 11. t. m. V senatu je prva seja potekala povsem mirno, precej živahnješa je pa bila v parlamentu, kjer je govorilo več poslancev. Predstavniki posameznih političnih skupin so pojasnjevali svoja stališča vlade. Zamerjali so ji, da ni v seznam vprašanih, o katerih naj razpravlja na izrednem zasedanju drž. kongres, vključila še drugih vprašanih. Predstavniki ljudskih radikalov so zatrjevali, da se bo to zgodilo pozneje. In vlada je v resnici predložila že senatu v razpravo in uzakonitev zakon o preskrbi. Sprejetje tega zakona smatra vlada za izredno važen instrument v času, ko se druginja stalno več in je spekulacija v vedno večjem razmahu. Zakon o preskrbi pa daje vladi možnost urejanja procesa proizvodnje, industrializacije, izvoza in prodaje poljedelskih pridelkov.

Predstavniki nekaterih opozicijskih strank ne odobravajo zak. osnutka o preskrbi v koliko se nanaša na kontroliranje gospodarstva. Pravijo, da se s tem znova uvaja načrtno gospodarstvo z birokratičnim sistemom, ki ne more dati zadovoljivih rezultatov. Do teh lahko pride samo s povečano proizvodnjo.

Komemoracija za ameriškim predsednikom Kennedyjem

Bila je v obeh zakonodajnih zbornicah dne 13. decembra. Navzoči so bili zunanji minister dr. Zavala Ortiz in člani diplomatskega zbora z ameriškim veleposlanikom McClintockom na čelu. V senatni zbornici je imel slavnostni govor podpredsednik republike, ki je po ustavi tudi predsednik senata, dr. Carlos Perette, v poslanski zbornici pa predsednik parlamenta dr. Mor Roig. Za njim so govorili predstavniki vseh poslanskih klubov. Vsi so poveljevali osebnost tragično umrlega ameriškega predsednika, njegovo delo za mir, zvišanje življenjske ravni med narodi v svetu in socialno pravičnost, zlasti v Latinski Ameriki.

Listi so poročali, da so argentinski diplomatski predstavniki sporočili povabilo argentinske vlade Kennedyjevi vdovi Jacqueline in njegovemu bratu pravosodnemu ministru Robertu Kennedyju za obisk Argentine. Listi navajajo, da se bo Robert Kennedy prihodnje leto temu vabilu odzval.

Zahteva pa izročitvi Perona

Med peronisti v Argentini je znova završalo. Listi so namreč objavili, da je zunanje ministrstvo sporočilo španski vladi zahtevo po izročitvi bivšega predsednika Perona, da bi se lahko zagovarjal zaradi svojih prestopkov. Predsednik države dr. Illija je dejal, da je to zadeva sodnih oblasti, v katere se politična oblast ne vmešava.

Titov diplomatski predstavnik v Argentini Pavle Bojc je prejšnji teden izročil predsedniku republike dr. Illiji poverilne listine sed. jug. kom. vlade.

Če bomo sposobni vzgojiti močne duše, ako bomo hoteli neustrašeno, če bomo poštene v vseh dejanjih, lastnih in organiziranih, ako nas bo navdajala strah do resnice in pravice, če nas bo groza pred prilizovanjem, če bomo obračali hrbet zdrharstvu, ako se ne bomo pustili razediti.

(„Mladinska vez“)

Karel Mauser: Ljudje pod bičem

Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu je poslala med slovenske ljudi najnovejšo slovensko leposlovno delo pisatelja Karla Mauserja Ljudje pod bičem.

Izdanje te knjige-trilogije, je pomembno iz več razlogov. Glavni je vsekakor ta, da smo znova dobili delo, ki posega v najtežje, najstrahotnejšo dobo slovenskega naroda, ko so bili ljudje vedno najdejo, kadar je treba kaj napisati za Ameriško domovino, ljudi vabiti na razne kulturne prireditve, otroke navduševati za lepoto slovenske besede, mlade in stare rotiti na zvestobo slovenskim narodnim in verskim izročilom. Žrtve, ena sama žrtve! Ure, ki bi jih moral imeti za počitek, daruje slovenskim ljudem, svojemu narodu, ki je sedaj raztepen po vsem svetu. Bogastva mu to delo gotovo ne prinaša, pač pa zavest, da do zadnje možnosti slovenskemu narodu daje to, s čemer ga je Bog tako obilno obdaril. Hvaležnost je med ljudmi bolj redka čednost. Toda pri Mauserju to ne drži kajti večina slovenskih ljudi, kjerkoli pač so, hval-

času nam je napisal nad dvajset kvalitetnih leposlovnih del, katerih dejanja se razvijajo v treh Mauserjevih svetovih: Na Gorenjskem, Koroškem in v Ameriki. Ljudje pod bičem so njegovo največje, najobširnejše leposlovno delo. Saj ima že samo prvi del 81 poglavij na 440 straneh.

Človek se začudeno vpraša: Kdaj le Mauser vse to zmore. Kajti iz ameriških listov vemo, da ga v ZDA ljudje vedno najdejo, kadar je treba kaj napisati za Ameriško domovino, ljudi vabiti na razne kulturne prireditve, otroke navduševati za lepoto slovenske besede, mlade in stare rotiti na zvestobo slovenskim narodnim in verskim izročilom. Žrtve, ena sama žrtve! Ure, ki bi jih moral imeti za počitek, daruje slovenskim ljudem, svojemu narodu, ki je sedaj raztepen po vsem svetu. Bogastva mu to delo gotovo ne prinaša, pač pa zavest, da do zadnje možnosti slovenskemu narodu daje to, s čemer ga je Bog tako obilno obdaril. Hvaležnost je med ljudmi bolj redka čednost. Toda pri Mauserju to ne drži kajti večina slovenskih ljudi, kjerkoli pač so, hval-

ležno sprejemajo v roke sleherno njegovo knjigo in jo berejo, berejo kar naprej. Dejstvo, da je Mauser med slovenskimi ljudmi v svetu med vsemi slovenskimi pisatelji najbolj bran, je pač najlepše priznanje, ki mu ga slovenski ljudje morejo dati.

Trilogijo Ljudje pod bičem je Mauser začel pisati leta 1949 na Koroškem. To leto je napisal prvi del. Pod psevdonomim Stefan Gornik ga je objavil v celovškem slovenskem verskem listu Vera in dom. Pozneje je izšel v podlistkih tudi v Ameriški domovini. V pismu, ki ga je pisal dr. T. Debeljak ob izidu njegove knjige pri SKA, sam pravi, „da se je zaradi tedanjih razmer tudi ognil širšemu prijemu (vaške straže, partizani) in obstal predvsem pri zgodbi učiteljice Silve“. Ko je delo dokončal, je „tihu upal, da ga bo morda nekoč nadaljeval. Zato je pustil zgodbo odprto“. Po preselitvi v ZDA, je to res storil. Začel je pisati drugi del. Prestavil ga je v Dobrepolje na Dolenjskem. Ko ga je dokončal, tako zopet sam pravi, „je vedel, da bo moral prvi del znova napisati“. To je storil šele potem, ko je končal tretji del. Od prvega sta-

rega dela je obdržal samo osnovno zgodbo.

Kaj je hotel Mauser povedati Slovincem s to trilogijo? Sedaj živčim in zanamcem. Pustmo govoriti zopet pisatelja samega. „Hotel sem vsaj v majhnem napisati apologijo našega odpora, ki jo je najbolj čisto podal Narte Velikonja, ko je pred sodiščem dejal: „Resnica je bila na naši strani. Kar smo napravili napak, so bile taktične napake!“ Hotel sem povedati, da so napake bile in da so se poštene ljudje tudi od druge strani po zmagi zavedli, da ima resnica bel obraz, kakor so mislili“.

Zdi se mi, da je Mauser to storil namenoma na ta način: V ospredje ni postavil ljudi protikomunističnega tabora iz Ljubljane, ki naj bi kot glavne osebnosti trilogije vodile boj za razčiščenje pojmov med Slovinci, za ohranitev slovenskih narodnih in verskih izročil in potrjevala pravilnost odločitve slovenskega naroda za nastopanje proti komunistom, ki so Osvobodilno fronto samo izrabljali kot masko za prikrivanje svojih različnih partijskih ciljev, ampak ljudi iz Gorenjske in od drugod. Te, ki so se Osvobodilni fronti priklju-

čili iz čistih narodnih namenov ter iz odpora proti okupatorju, ko je streljal slovenske ljudi kot talce, požigal slovenska naselja in delal nasilje in krivico ljudem po deželi in mestih. Vsi so vedeli, da so v OF komunisti, vedeli pa tudi, da komunisti med narodom nimajo večine in da bo prej ali slej ta nekomunistična večina prevladala nad komunisti v OF ter da bodo potem ljudje zopet živeli v svobodi. To sta zlasti šolski upravitelj v Podbrezju Viktor Zalar ter učiteljica na isti šoli Silva Miklavc. Njima ob stran je postavljen stari podbreški župnik, ki nato kot oznanjevalec resnice spremlja oba na vsej njuni poti v trilogiji. Razen župnika glavni osebnosti spremlja še cela vrsta drugih iz obeh taborov.

Prav zgoščeno je vsebina prvega dela trilogije v grobih obrisih naslednja: Nemški okupator ob prihodu v Podbrezje izžene najprej župnika. Viktor Zalar in Silva Miklavc se artetaciji izogneta s pobegom v Ljubljano. Italijani Zalarja odvedejo v internacijo, njegovega prijatelja Razborška komunisti sami ovadijo Italijanom, ki ga nato kot talca ustrelje. V internacijo odide tudi Silvin zaročenec, lahkomišeln mestni

KAREL MAUSER

SLOVENSKO PISMO ZA BOŽIČ

Za vsak božič pišemo. Pišemo prijateljem in znancem, celo njim, s katerimi smo se morda enkrat samkrat srečali. Srce nam tako narekuje in navada je taka. Božični čas nas potegne v svoj tok in nas nosi.

Spet je božič. Kakor da smo preteklosti in bodočnosti zaprli vrata, tako hlepeče se oklepamo božičnih dni. Želimo pozabiti grenko in boleče. Iz preteklosti smo spustili v te dni samo lepe mladostne spomine, iz bodočnosti samo sanje.

In prav to je, kar je napak. Ljubimo božič, oklepamo se ga, želimo si ga in težko ga čakamo, toda odločili smo ga od življenja, ki ga živimo vsak dan, kakor pečko iz breskve. Postavili smo božič v tron v naše veselje in ga nismo znali vklentiti v svoje redno življenje. Prepričan sem, da je pomen praznikov v tem, da nam pomenijo miljne kamne na poti, da skoz celo leto vemo, kje smo, kam gremo.

Prav zavoljo tega pišem tole pismo. Čas je tak, da mu ne veš imena. Ko zagrebeš glavo v dlani in se v duhu postaviš pred zemeljsko oblo in iščeš kraj, kjer bi rad za vselej obstal, kdo je, ki bi našel prostor, kjer sta mir in pravica zvesta soseda? Pojdi od Indije do Severnega tečaja, teža in skrb sta na vsakem delčku zemlje. Nekoč, stoletja nazaj, bi morda še našel kraj, kjer je življenje cvetelo v stari pristnosti. Danes ga ni več. Dvignili smo se, zrasli preko svojih moči in zdaj ne najdemo več poti domov. Zagrizeno rinemo v bodočnost, stojimo na hrbtih svojih bratov, da bi dlje videli, z grožnjami in vojskami ustavljamo prijatelja, belega kruha smo pijani in brez solze zagrebamo brata, ki je umrl, ker niti črne ga ni imel.

Čas je tak, da mu ne veš imena. Atom imamo pred seboj na mizi. Bojimo se ga in ga dražimo. Nekoč bo morda razdril moj in tvoj krvni obtok. Nor je tisti, ki je deset let koval nož, da se je z njim lahko zaklal.

Pod nami je pekló, nad nami je nebo in med peklom in nebom hodimo. Zdaj smo bliže nemu, zdaj drugemu. Slepi se otepamo s hudim in dobrim.

Pa imamo božič in ga ne znamo prenesti v življenje. Tri, štiri dni se ga oklepamo, potlej gre drevesce v smeti, jaslice v skrinjo in mi na staro pot.

Rešitev tega stoletja je samo še v božični skrivnosti. Mimo je sila, ki lahko mori telesa. Duh je, ki je močnejši. Vstali bodo narodi, ki so jim telesa priklenjena k zlemu, z duhom pa so pri dobrem. Nič ne pomagajo ovinki, pot do jaslice je kakor začarana. Vsi pridemo do tja in tam bomo spoznali, kako ničvo je vse, čemur pravimo veliko in mogočno. Napuh velikih se bo osul kakor jesenske rože.

Dragi prijatelji, treba je samo, da božič prenesemo v vsakdanje življenje. Naj ne bo to samo praznik pri mizi in darovih. Živeti je treba z božičem vsak dan, preprostost prvega božiča prenesti v življenje.

Prvo: kar delaš, delaš za vse. Ne samo zase, ne samo zato, da zaslužiš toliko in toliko. Od tvojega dela živi še nekdo in ti živiš od dela drugega. Ta misel naj ti ohranja preprostost.

Drugič: Nisi na svetu sam. Svet je velik in na njem je veliko lepega in veliko bridkega. Pomisli, ko jemlješ od

obojega. Ne zajemaj lepo z veliko žlico in bridko z malo. Poleg tebe jih je mnogo, ki jim ostaja samo bridko, ker so lepo vzeli tisti, ki vidijo samo sebe. Vsak je naš brat in vsak ima pravico tudi do lepega.

Tretjič: Če se je Bog rodil za nas ali bi se mi ne mogli za svojega brata? Da bi celo svoje življenje in celo svoje delo usmerjali tako, da bi z obojima ne ohranjali življenja samo sebi, ampak tudi bratom, ki jih sicer ne poznamo, pa bi jim morali biti varuhi.

HLAČKOV BOŽIČ

Preden se je Hlaček zbudil, je nekaj reklo v njem: „Božič je!“ in Hlaček je bil takoj zburjen. Hitro je skočil na tla iz svoje male postelje, v kateri je snoči tako težko zaspal, ker je mislil, da jutri ne pride nikoli; hitro je stekel h kamnu, kamor je bil postavil svoja dva rumena čevlččka. Tedaj Hlaček zakriči in obstane od začudenja: boben, sablja, puška, štiri škatle vojakov, bonboni, dve knjigi s podobami in Bog ve kaj še, in vse to za Hlačka... Svojo mamico zagleda, ki ga opazuje tam od vrat, in se ji vrže okrog vratu, ves srečen. Ona ga poljubi in mu pravi:

„Jezušček ti je prinesel vse to.“
Hlaček pozna Jezuščka; videl ga je naslikanega. Prav majhen je za toliko reči, ki jih nosi, in le kako ostane tako lep, ko mora skozi toliko dimnikov...? Hlačkova hvalečnost se meša z velikim občudovanjem in Hlaček se mu zahvali s pobožnostjo. Pri tem pa le hiti, da pride čimprej do svojih novih zakladov.

Jana, angleška hišna, odgrne zastore; zunaj je svetlo, skozi okno sije sonce Nice, morje se modri pred vilo, zrak je poln radosti in ta lepi, bleščeči božič še dviga Hlačkovo veselje. Komaj ga umijejo in za silo opravijo; komaj se loti zajtrkovati. Potem sede ob mami na tla z vsemi svojimi igračkami. Obrata jih sem, obrata tja in jih občuduje od vseh strani.

„Kako bi rad,“ pravi naenkrat, „da bi moj ubogi očka bil tukaj!“

Mama mu odgovori s tihim vzdihom. Očka je odpotoval na velikem parniku in plove sedaj tam doli, zelo daleč, na drugem koncu zemeljske oble.

Tedaj zapoje zvonec. Jana vstopi in prinese ogromen šopek rož in še bolj ogromnega možica. Rože izroči mami, možica Hlačku in pravi:

„To pošilja gospod Aaron.“
Mama vzklikne od veselja, vsa zardi in skriva obraz v cvetlicah. Hlaček pa ni zadovoljen. Neprijazno gleda možica. Hlaček ne mara gospoda Aarona.

Ura odbije enajst. Ker je praznik, gre Hlaček z mamo v cerkev. Obleče si plašč z zametastim ovratnikom, natakne svoje lepe rumene rokavice in pokrije novo kapo s svilenimi trakovi; mamin molitvenik nosi in hodi ob njej. Ko hčeta ystopiti v cerkev, ju pozdravi neki gospod. To je gospod Aaron. Ona se mu zahvali za darilo, Hlaček pa ne mara odpreti ust.

Potem gredo v cerkev. Hlaček sede in zbrano posluša petje, obrede in pridigo gospoda župnika. Gospod župnik pripoveduje, kako se je Jezušček rodil med oslom in volom; govori o njegovi mučniški smrti in priporoča, naj bi vsakdo v počestitve njegovega spomina mislil na to, da stori svojemu bližnjemu

To je božič v življenju. Svet danes ne bodo rešile konference. Govorjenje se v vetru zgubi. Svet bo rešila božična misel, če jo bomo v življenje prenesli.

Slovenski človek ima svoje mesto na zemlji. In ker ga ima, ima tudi dolžnost, da po svoji moči prispeva, da bi božična misel prešla v življenje. Ne praznujmo torej letošnjega božiča kakor tisti, ki vidijo v božiču samo obloženo mizo in darove. Ne ponižujmo praznika na semanj dan. Pokažimo duha.

Naj bo tole pismo pisano za božični dan voščilo vsem Slovincem. Naj bi blagoslov božjega Otroka ostal z nami vse dni.

kako veselje, zlasti pa ubogim in neznanim.

Hlaček je kar srkal besede gospoda župnika in njegova duša je vsa nemirna od različnih čustev; čuti, da se mu je

BOŽIČNA

To je tisti čas,
ko so angeli na glas
peli: Slava na višavah,
mir ljudem v nižavah!

„Kam bom z Detetom, ki hoče,
hoče, hoče na ta svet?
Jožef, daj vsaj kap mi kože,
da razcvete se ta cvet!“

Jožef pa poganja osla,
ni mu mar ženskih bolí,
ni mu mar ženskega posla:
„Našel bom... če ni, pa ni.“

In tako potikata se —
ona v krčih, on v skrbéh,
trudoma pomikata se
mimo vrat in mimo streh.

Zdaj se odpre luknja, rov,
ljubo ju povabi vase:
hlevce je — ne star, ne nov,
čredi, kadar se napase.

Jožef mirno razsedlá jo,
jo spusti na varna tla —
— in tu v hišo, priklet, stajo
se rodi — REŠNIK SVETA.

Fran Zore

sovraštvo do Judov in do gospoda Aarona podvojilo; čuti veliko nežnost do malega Jezusa in bi mu jo rad dokazal z dejanjem, kakor je rekel gospod župnik. Pa kaj, ko je Hlaček tako majhen, da ne more nikomur napraviti veselja; vsi ljudje dajejo njemu in on ne more nikomur ničesar dati. Koga bi mogel najti, da bi bil bolj neznan od njega in ubog, tako da bi mu mogel pomagati ta dan?

Na poti domov premišljuje Hlaček o tej težavni stvari. Mama mu nekaj pripoveduje, a on je ne sliši. Ona ne sili vanj, marveč se tudi sama zasanja. Naenkrat pa dvigne glavo, ko zasliši glas majhnega dekleta, ki stoji tam na trgu ob sivem osedlanem oslu; včasí Hlačku dovolijo, da še malo sprehaja

na njegovem hrbtu... Ne, danes Hlaček ne pojde. Osel jame rigati, da mu vošči dober dan, in deklica ga krepko udari po hrbtu, da bi umolknil. Hlaček je žalosten zaradi tega in nenadoma se mu v glavi posveti. Ali mu ni Jezušček sam pokazal neznanu bitje, ki mu je treba pomagati? Ubogi osel, edini izmed vseh, kar jih je srečal, ne obhaja božiča; on edini nima razloga, da bi bil srečen. Jezušček pa se je rodil ob oslu in volu.

Hlaček se ves trese od razburjenja in veselja, hkrati pa mu je nekako hudo, de je sedel tistemu na hrbtu, ki je bil morda prvi Jezuščkov tovariš.

Hlaček med kosilom premišljuje, kako bi svoj načrt izpeljal. Čim je bilo kosila konec, se je izmuznil iz hiše in stekel na trg ter pregovoril dekletce, da mu je za nekoliko časa odstopila oslička. Pripeljal ga je pred hišo in mu ljubezljivo prigovarjal, da naj počaka. Stekel je v obednico, da pobere slaščice ki so ostale na mizi od kosila. Toda, glej smolo! Služkinja Luiza je med tem pospravila mizo in zaprla slaščice v shrambo. Hlaček je bil ves obupan. Kaj naj da sedaj osličku?

Tedaj Hlaček nenadoma zapazi na kamnu v lepi vazi šopek gospoda Aarona in, kakor dopoldne, se mu zopet posveti: sedaj razume, da je njegova dolžnost, da ustreže malemu Jezusu, ko kaznuje enega izmed njegovih rabljev in hkrati napravi veselje njegovemu prijatelju. Z apostolskim navdušenjem pograbi šopek, smukne skozi vrata, zleti pot stopnicah in je že pred oslom. Osel malo voha po rožah, potem ugrizne; všeč so mu. Hlaček ga gleda ves blažen in srce mu prekipeva od sreče.

„Hlaček!“ pravi tedaj glas ves vznemirjen. Hlaček se ne upa ozreti.

Ko je osel že skoraj končal slastno pojedino in je Hlačku ostalo v rokah le nekaj obgrizenih pecljev, ga je zapazila mamica, ki je pogledala skozi okno. Hudo ga je pokarala zaradi šopka in Hlaček je bil žalosten, da mora biti ravno na božični dan tako ostro kregan, kot še nikoli. Bridko se je razjokal... Čez nekaj časa pa sliši materin glas in ko jo pogleda, vidi, da je žalostna.

Božični pozdrav iz Finske

Dragi rojaki!

Verjetno bo Vas v uredništvu Svobodne Slovenije in tudi mnoge rojake presenetilo to pismo iz Finske. Začudili se bodo, da žive Slovenci tudi na Finskem. Da se obračam na Vas, je pa razlog tale: Po prihodu v svobodni svet sem zvedel, da proti koncu vsakega leta izdane Zbornik Svobodne Slovenije, v katerem je mnogo zanimivega branja. Dobil sem ta Zbornik tudi v roke in ga tudi z največjim zanimanjem prebral. Zato Vas prosim, da mi Zbornik za prihodnje leto takoj pošljete, kakor hitro bo izšel.

Gotovo Vas zanimajo moji glavni osebni podatki. V njih ni nič posebnega. Sem še zelo mlad. Star sem 23 let ter sem Slovenijo zapustil v letu 1962. Iz domovine me je gnalo v svet hrepenenje po svobodi in želja, da bi si v njem ustvaril človeka dostojno življenja. Predno sem to dosegel, sem moral premagati dosti težav. Kajti v svobodnih državah so oblasti zelo previdne s tistimi, ki prihajajo iz komunističnih držav, ker ne bi rade sprejemale komunističnih propagandistov. Tako me je pot privedla daleč na sever na Finsko. Tu res lahko občutim, kako velika

SREČNA SI, ŠTALCA...

Srečna si štalca ti betlehemska! Družba nebeška pri tebi stoji. In čeprav podrta, vepovsod odprta, notri se še Kralj roditi ne boji.

Srečne ste jasli ve betlehemske! Detece revno na slami leži. Četudi lesene sred zime ledene: notri se Zveličar Jezus rodi.

Srečen si človek, tisočkrat srečen! Jezus prebiva pri tebi vsak dan. Četudi si reven, pomoči potreben, v dušo tvojo se Zveličar naseli.

„Moj mali Hlaček!“ pravi glas še bolj ljubezljivo.

Hlaček obrne nekoliko glavo, tvega en pogled in vidi mamo, da se mu smehlja. Prav nič ni videti huda, mamica.

„Pridi in me poljubi, moj mali Hlaček!“ pravi in njene ustnice se malo tresejo.

Hlaček se ji vrže v naročje; ona ga posadi na kolena in ga obsuje z dolgimi poljubi. Hlaček zatisne oči in se ji z blaženostjo prepusti.

Ko je Hlaček zvečer opravljal svojo molitev kakor običajno, mu je stala mati ob glavlju, in ko je izgovoril tisti stavek: „Ne vpelji nas v skušnjavo, temveč reši nas huđega,“ je nekaj toplega kanilo na njegovo čelo. A Hlaček tega ni občutil: spal je že.

je razlika med pravo svobodo v tej svobodni in demokratični državi in tisto „socialistično“, ki je sedaj pod komunisti v domovini in ki je tako tesno omejena.

O finski deželi ste gotovo že veliko brali. Je to v resnici dežela jezer. Segajo do najsevernejših delov Evrope. Ljudje so preprosti in dobri. Med njimi dobiš hitro prijatelje, če uvidijo, da imajo opravka z resnim, poštenim in marljivim človekom. Čeprav Finska meji na Sovjetsko zvezo in se v njej nje vpliv čuti, nikdar v njej ne more prevladati komunistična stranka. Finci komunistom in njihovi stranki ne zaupajo svoje usode. Ljudje jih poznajo, poznajo njihove namene in vedo kakšni so njihovi cilji. Zato jih odklanjajo. Na svoje demokratične ustanove budno pazijo in n pr. v vojski komunist ne more napredovati in doseči zaupnega mesta ter položaja.

Glavno bogastvo dežele so ogromni in prostrani smrekovi gozdovi, ki dajejo les za izdelavo vseh vrst papirja. Vodne sile pa državo preskrbujejo z zadostnimi količinami električne energije.

Voščim Vam vsem vesele božične praznike in srečno novo leto.

A. M.

otrok, poseobljena ORovska sebičnost, ki za svojo izpustitev iz koncentracijskega taborišča s svojimi starši zahteva od Silve, da mora oditi prosit zanj k tedanjemu za te stvari pristojnemu it. častniku Bissantiju, ki Silvo opijani, nato ji pa vzame deklisko čast. Silva je Blaža iztrgala iz svojega srca v trenutku, ko je zvedela, da je z ostalimi komunisti v taborišču ovadil Žalarja taboriščnemu poveljstvu zaradi govorjenja proti Italijanom, ki so nato Žalarja skoro do smrti pretepli. Ko pride Bregar po vrnitvi domov k Silvi in od nje zahteva, da prekine nosečnost, ga napodi za vedno. Silva nato hodi trnjevo pot nezakonske matere, pričaka rojstvo otroka Marije in doživi strahoten udarec z njeno smrtjo, še predno je izpolnila prvo leto. Ob zlomu Italije so Nemci Žalarja ujeli in ga odpeljali v Dachau, leta 1945 se vrne in se znova dobita s Silvo v Podbrezju, kamor se vrne tudi župnik iz stiškega samostana. Žalar in Silva se ljubita. Župnik, ki ve za Silvin padec, za njeno žrtev med vojno, bi ju rad združil v srečni zakonski par, toda Žalar mora še prej v sebi doživeti spremembo in še prebroditi zvrhano mero notranjega trpljenja. Silva mu hoče postati žena, ko bo zve-

del za njen padec-žrtev za ohranitev življenja Blažu Bregarju, ga razumel in odpustil. Da bi vse to zmogel, sama prosi za premostitev. Novo šolsko mesto ji dodele v Dobropolju. Tja jo je Mauser namenoma poslal, da tam, kjer je bilo središče odpora slovenskega naroda proti komunistom, tudi Silva doživi svoje popolno očiščenje.

Z Dobropolja se oglašil s pismom Žalarju v Podbrezje. V njem mu razkrije svojo skrivnost z otrokom. Pismo zaključuje z besedami: Zdaj boš razumel moj beg. Zame je bila to edina rešitev. Morala sem bežati, sodnik in sojenec ne moreta živeti skupaj. Tu sem na drugem bregu in čakam leta pozabljenja. Vem, da mora čas opraviti svoje delo, da mora pregledati v nas preteklost, da bo čisto razpadla in da se iz razpadlega oboda pokaže trepetajoče človeško srce, ki nam ga je krvava preteklost zakrila. Če boš takrat ponovil svojo izpoved, bom srečna — če je ne boš mogel — bom ostala z Marijo sama. Jaz sem bežala in jaz se bom vrnila po odgovor k tebi. Ne hodi sem na ta moj breg, da se mir, ki ga s tolikšno napko tkem, ne raztrga. Pozdravi gospoda župnika, toliko sem mu dolžna.

— Tu je čisto nov svet, novi ljudje — občutek imam, da se niso premaknili iz preteklosti in da morda prav tu najdem odgovore na mnoga vprašanja, ki jih v Podbrezjah nisem mogla najti. Upravičel Razpet je videti železen človek, nakdanji politkomisar. Njegova žena Nataša pa je kakor otrok. Mlada in lepa, željna mesta in njegovih udobnosti. Zdi se mi, da se ne razumeta najbolje. Viktor, naj ostane med nama čas za sodnika. Midva sva samo človeka pod bičem. Ti si vzdržal, jaz nisem.“

Delo je napisano tako napeto in življenjsko, da človeka zagrabi in se od knjige ne more ločiti, prej, dokler je v duhu ne prebere. Zlasti usoda Silve, njeno trpljenje po rojstvu otroka in prizori ob otrokovi smrti so pisani s pretresljivim občutjem. To lahko stori samo človek, ki sam življenje dobro pozna in ki ima sam otroke in je v večnem strahu zanje. In nato podobe starega župnika, Razborskega, vaškega strazarja Stržinarja, domobranskega častnika Savnika, ORovca Bregarja, učitelja Jerovška in drugih!

Kdor je preživljal dobo, ki jo opisuje Mauser v Ljudih pod bičem, jo bo z grozo podoživel, ostali bodo pa spoznali tista leta, ki so jih slovenskim

ljudem polnili okupatorji in komunisti z zločini, ko je smrt nad vso Slovenijo razpela svoje temne peruti. Leta, za katera pisatelj Mauser pravi, da so tedaj „umirali ljudje po frontah in umirali doma. Umirali po taboriščih in gozdovih,“ ko je „človeško življenje izgubilo svojo ceno, postalo je kakor strojček, ki živahno utriplje, dokler se slučajno ne zlomi kolese... Umiranje v tem strašnem času je postalo že navada, ki so se ji ljudje privadili. Prihajalo je vsak dan, govorili so o njem po cestah in za zaklenjenimi vrati, bralo se je o njem v časopisih. Bombni napadi so rušili mesta in življenja. Ljudje so živeli samo še iz dneva v dan.“

Mauserjevi ljudje iz trilogije, ki so iskreno verjeli v Osvobodilno fronto, so se nato sami lahko prepričali, da so jih komunisti prevarili in da so narodu namesto svobode prinesli samo še hušje nasilje. Za zgodovino postajajo najzgovornejši pričevalci pravilnosti odločitve slovenskega naroda, da se je odločil za nastop proti komunizmu in da je ta korak napravil iz najčistejših nagibov, da rešuje in brani slovenska življenja, da ohranja narodu bodočnost in zagotavlja lepše življenje tako poedincem, kakor narodu kot celoti.

Nič ne dvomim, da Mauserjeva trilogija, ko bo v celoti objavljena, ne bi bila resnično velika epopeja gigantskega boja na Slovenskem med dobrim in zlim med drugo svetovno vojno in komunistično revolucijo in nadčloveškega prizadevanja vseh tistih, ki so iskreno hoteli narodu pomagati po svojih močeh v dobi njegove največje stiske in nesreče in doseči, da bi ljudje res postali med sabo ljudje, dobri ljudje, ki bi živeli v miru, sreči, zadovoljstvu in svobodi.

Končno sodbo o Mauserjevi trilogiji bo mogoče izreči šele potem, ko bosta objavljena še drugi in tretji del. Čeprav bodo mnenja o dejanjih nekaterih oseb v njenem prvem delu deljena, je mogoče že po tej prvi knjigi izreči sodbo, da je Mauser resnično mojster slovenske besede, slikanja lepote gorenskega planinskega sveta, najtajnejših utripov in najfinjših razpoloženskih odtencev človeških src in duš in mogočni pevce simfonije slov. zemlje in njenih ljudi.

Knjigo je opremil Jure Vombergar z uporabo linoreza Bare Remčeve iz Debeljakeve Velike črne maše za pobite Slovence, natisnila in vezala jo je pa Editorial Baraga v Buenos Airesu.

J. Kr.

ZBORNİK SVOB. SLOVENIJE ZA LETO 1964

Izdala in založila Svobodne Slovenija. Natisnila tiskarna Vilko. Uredili Miloš Stare, Joško Krošelj, Pavel Fajdiga, Slavimir Batagelj. Ovitke in oprema Tone Kržišnik. Buenos Aires 1963. Strani 340.

Kdor vzame v roko novo knjigo, jo najprej pogleda, potem šele prebere in jo med prebiranjem ponovno ogleduje. Prvi pogled pade najprej na zunanjo stran, na ovitek. Letošnji ga je napravil Tone Kržišnik, absolvent tukajšnje slovenske umetniške šole. Velike in intimne umetnine za takšne ovitke navadno niso priporočljive in je treba potem sliko med tekstom še ponoviti, če naj doseže svoj namen. Priporočljiva ovitkova slika mora biti efektivna, a pri resni knjigi spet ne kričeca, izživalna kot postavim pri trgovskem plakatu. Kržišnikov ovitek je v skladu s snovi in po izdelavi. Predstavlja nedeskriptiven motiv iz Ljubljane: zmajski most z velikim zmajem na podstavku in kandelabrom, v „ozadju“ na prednji strani kupolo ljubljanske stolnice, na zadnji stiliziran ljubljanski grad. Papir je rumeno-oranžen, globoke sence in okviri besedila črni, predmeti pa so kolorirani v dveh barvah, v rdeči in zeleni. Vsakdo si bo ta ovitek dalj časa ogledoval in se potem s pogledom ponovno vračal nanj. Lahko rečemo, da je Kržišnikov od vseh dosedanjih Zbornikovih ovitkov najefektniji, četudi ne morda najkvalitetnejši. Tone Kržišnik pa ni napravil samo ovitka, ampak je knjigo tudi znotraj opremil in to ne manj efektno kot zunaj. Besedilo je razvrstilo smotno. Ni skoparil s prostorom, pa tudi ni prostora izkoriščal zgolj za opremo ali kot smo v izseljenstvu tudi že videli, zgolj za narast števila strani. Zbornik je tako narasel na 340 strani in je tudi po obsegu efektnejši. Poleg opremitelja imajo za to zasluge pisarji, uredniki in vestni tiskar. A s tem tudi Kržišnikova vloga še ni opravljena. Razvrstil je tudi slike, ki letos sicer nimajo posebnega seznama slik, pa jih je čez petdeset poleg 24 portretov piscev ankete, o kateri bomo še poročali. Izmed slik so letos posebno dragocene reprodukcije umetniških stvaritev slovenskih izseljenjskih umetnikov. Niso zastopani vsi v izseljenstvu živeči umetniki, a vendar izmed njih zelo pomembni. Uredniki so napravili slovenskim umetnikom z objavami njihovih del veliko uslugo in dolžno priznanje, opremitelj jih je po istih načelih kot tekst efektno razporedil, ne da bi tratil s prostorom. Razen olja svoje učiteljice gospe Bare Remec jih je stlačil po več na eno stran, ne da bi zaradi tega izrazna moč umetnin trpela. Isto velja za fotografski material k posebnemu zaglavju o slovenskem planinstvu v Argentini, prav posebno pa še o zaglavju Slovenci v zamejstvu in izseljenstvu. Zbrane so tukaj pomembne in lepe slike o kulturnem in organizacijskem življenju izseljenih in zamejskih Slovencev in če človek samo te slike pogleda, mora pred tem življenjem dobiti vtis globokega spoštovanja. Da pa je tak vtis res iskren, bo vsaj deloma spet Kržišnikova zasluga. Naj pa končno omenim še letošnji izredno dober papir in Zbornik res vsakdo rad z užitkom pogleda, če ga tudi ne more takoj prebrati.

Mislím, da ga sploh ne more nihče takoj prebrati. Ni namreč le lep, ampak tudi bogat, prebogati. Preveč je besedila v njem in to ne besedila o neki enotni snovi, kot postavim v kakšnem dolgem romanu, ampak besedila o najrazličnejših stvareh, ki so ga pisali najrazličnejši strokovnjaki na vseh delih sveta in mora zdaj bralec brati počasi in vmes premišljevat. To ne bo težko, kajti takoj naj povem, da pišejo tudi največje kapacitete lahko umljivo brez zavijanja tega, kar hočejo povedati, v razne težko umljive ovinke. Že v neki kritiki enega prejšnjih zbornikov sem poudaril, da je Zbornik tudi po obsegu velik knjižni dar, nič manjši kot je bil svoje dni Mohorjev s svojimi štirimi, petimi knjigami. Če bi vsako zaglavje tiskali v posebno knjigo, bi jih bila kar čedna skladovalnica. Le da je letos tudi vsebinska razporeditev „Zbornikovih knjig“ nekoliko drugačna kot kdaj prej.

Prva „knjiga“ je posvečena sv. bratoma Cirilu in Metodu. Najprej je papeža Janeza XXIII. apostolsko pismo Magnifici eventus, kateremu sledi zelo izčrpna razprava Ob 1100-letnici prihoda sv. Cirila in Metoda med Slovane, ki jo je napisal strokovnjak iz vzhodne krščanstva dr. Pavel Krajnik. Urednik Joško Krošelj je pa zbral vse, kar so letos storili Slovenci (pa tudi nekateri drugi) v proslavo svetih bratov. Dragocen vir za bodočega zgodovinarja.

Druga „knjiga“ se imenuje Pogled

v domovino. Štiri obširne razprave so v tem zaglavju. I. A. poročila O ustavi nove Jugoslavije, Lev Detela prikazuje Obrazce slovenske literature v domovini, dr. Jože Basaj ima podučno in obširno razpravo Socializacija kmetijstva v Jugoslaviji, Joško Krošelj pa piše o Sloveniji, njeni upravni razdelitvi in prebivalstvu. Tem razpravam sta dodana ponatisa Jana Matkoviča Pomorjeni otroci in P. K.-ja Na rob Vatikanskega koncila iz letošnjih ljubljanskih Perspektiv.

Skoraj najboljše tretji del, anketa o problemih našega obstoja. Miloš Stare piše najprej Zakaj anketa? Potrebna sta jasnost in enotnost predvsem v treh vprašanjih: Kakšne so naloge naše ideološke emigracije? Kakšen naj bo odnos intelektualca te emigracije do nove domovine in Kakšen naj bo njegov odnos do slovenske domovine? Triindvajset pomembnih javnih delavcev je na gornja vprašanja odgovorilo. Po večini ne prav točno na vsako vprašanje posebej, pač pa so pripevali deloma na vsa tri vprašanja cele razprave. Iz Anglije se je oglasil dr. Ljubo Sirc, iz Argentine Božo Bajuk, Marjana Batagelj, dr. Tine Debeljak, Božidar Fink, Alojzij Geržič, dr. Rudolf Hanželič, dr. Milan Komar, Anica Kralj, Marko Kremžar, Danica Petriček, dr. Joža Rant, dr. Branko Rozman in Pavel Verbič; iz Avstralije p. Bernard Ambrožič, iz Avstrije Lev Detela, iz Italije Roman Rus; iz Severne Amerike dr. Miha Krek, Karel Mauser, dr. Bogdan Novak, Peter Pavel Remec, Milena Soukal in p. Fortunat Zorman. Slednjič je v tem zaglavju še članek švicarskega pisatelja Gerolda Schmidta o Slovencih. Vsak teh člankov je vreden branja in temeljitega premisleka. Morda se bo našel kdo, ki bo iz njih pobral snov in jo analiziral. Posebna vrednost teh razprav pa je, da je na čelu vsake ne le fotografija pisca, ampak tudi njegov dovolj obširen življenjski opis: biografski leksikon nekaterih naših javnih dalečev!

V zaglavju Razprave, dokumenti, pričevanja so tudi letos obširni prispevki. Tako piše dr. Milan Komar o Branivcu miru: mir je splošna dobrina, potrebna vsakemu bitju v vseh slučajih življenja. Zelo obširen je članek dr. Andreja Filipiča (pseudonim?) Iz socialne in politične zgodovine Slovencev. Marjan Žekar in dr. Ljubo Sirc nadaljujeta z lanskega Zbornika svoje Pričevanje, dn. Še eno poglavje iz spominov. Prav zbrpna pa je Povzetek in tematični vrvega obdobja koncilskih del priznanja slovenskega kronista koncilskih dogodkov Romana Rusa.

Sladokuscem je namenjeno naslednje poglavje Naši gorniki. Dr. Vojko Arko piše Gorniško zgodovino Pier Giorgia. Sedanja kampaona v slovenskem izseljenjskem gorništvu pa sta brata Peter in Jurij Skvarče. Prvi objavlja članek V patagonskem vetrovju — Pier Giorgio, drugi pa In v objemu pume. Zadnji, veliki oddelek se imenuje Razgledi. Ima pa spet več pododdelkov, od katerih so bili nekateri včasih posebne „knjige“. Tako se prvo takšno poglavje imenuje Naša beseda in pesem. Literatura torej, ki je letos morda za spoznanje skromnejša kot druga leta. Prinaša v prozi črtico Vinka Beličiča Sošolci, Karla Mauserja turbno tujinsko zgodbo Samotna hiša in p. Bernarda Ambrožiča duhovito pripovedovanje o Profesorjevem predavanju o slovenskem gnoju. Pesmi sta letos poslali Milena Merlak-Detela (dve) in Milena Soukal (pet krajših).

Nekakšno posebno poglavje je obširna reportaža Zdravka Novaka Slovenska ideološka emigracija v Združenih državah Amerike. Je to menda do sedaj najboljše in najizčrnejši prikaz organizacijskega in kulturnega življenja odnotnih novonaseljencev od začetka do današnjih dni.

V spoštljiv spomin je zbirka treh nekrologov, ki so jih napisali B. R. papežu Janezu XXIII., J. K. nadškofu Vovku in dr. Francu Gnidovec prelato dr. Francu Grivcu. V tej zvezi je tudi življenjski opis papeža Pavla VI. in opis slike o začetku drugega obdobja 2. vatikanskega koncila.

Nato pa sledi izseljenjski letopis, ki se letos imenuje I. Slovenci v zamejstvu in II. Slovenci v izseljenstvu. Najprej piše Ivan Vodovnik Za narodne pravice koroških Slovencev, R. M. pa o Slovenski gimnaziji v Celovcu. S. B. poročila, kako se trudijo Slovenci v Juljski krajini za svoje pravice. V II. delu je naj-

prej J. Kranjca Kronološki pregled delovanja Slovencev v Torontu od septembra 1962, nato pa (istega?) J. K.-ja IV. slovenski dan v Kanadi. Tu je tudi poročilo o prikazu zgodovinskega ustoličenja karantanskih knezov na Gosposvetskem polju, kar bo gotovo zanimalo prireditelje prihodnjega Slovenskega dne v Morunu. Anonimen je sestavek o Slovencih v Winnipegu. Slovenci v Argentini so bolj slikovna reportaža, ki kaže, kako se kulturne prireditve argentinskih Slovencev kakovostno dvigajo. Neumorni Zdravko Novak prinaša Knjižne izdaje zamejskih in izseljenjskih Slovencev, prepotrebni doprinos za našo bibliografijo. Ignacij Čretnik opisuje Svetovni kongres krščanskih demokratov v Strassbourgu, Janez Grum pa prinaša zelo izčrpen prikaz dogodkov Ob 20-letnici Turjaka. Kaže, da se opis protikomunističnih borb približuje točni zgodovinski sliki. Na konec sledi Janka Hafnerja razprava o sedanjih,

zlasti še o bližnjih bodočih vseмирskih poletih, posebno o poletu proti luni pod naslovom 20.000.000.000 USA dolarjev, nakar sledijo samo še zahvala uredniškega odbora sodelavcem in mecenu, oglasil in kolektarček za leto 1964.

To poročilo ni moglo biti kritika tako obširne knjige, saj je večino besedila izpolnilo samo naševanje imen piscev in naslovov posameznih prispevkov. A vsekakor bi morala biti tudi objektivna kritika nad vse ugodna za tolikšen trud kot ga skrivajo ta imena in naslovi. Požrtvovalno založništvo Svobodne Slovenije je tako letošnje leto nad vse uspešno zaključilo. Bralecem želimo v božičnem času mnogo kulturnih užitkov pri branju letošnjega Zbornika; piscem, opremitelju in drugim umetnikom, urednikom in ne nazadnje tiskarju Vilku S. R. L. pa, da bi po končanem trudu uživali blagoslovljen božični mir in enako plodovito delovali tudi v novem letu 1964! M. M.

Slovensko-argentinska odprava na Patagonski kontinentalni led

Buenos Aires, 15. dec. 1963.

„Pa dobro opravite tam dol! Vse, kar le morete.“

„Ne zapravite si po nepotrebnem nobenega uspeha!“

„Predvsem pa ne pozabite: za plezavca je najtežje priborjen uspeh — zmaga nad samim seboj pred vabljuvijo ponujajočim se zadoščanjem nad novimi gorniškiimi lovorikami!“

„Hvala! Pa saj veste: k prvemu nas ne bo treba posebej priganjati, drugo smo si pa že zapisali za ušesa! Skušnje počasi uče...“

„In tako je prav, Peter! Bog daj srečo!“

„Hvala za vse!“ — „Vesele božične praznike!“ — „Felices fiestas!“ — „Pa še srečno Novo leto!“ — „Hasta luego!“ — „Zbogom in na veselo snidenje!“ doni vseprek zdaj že iz Shellove motorke, ki s svojim kljunom zareže v masno vodo Riachuela, ko prečka rečni kanal do niže zasidranega Shellovega petrolejskega tankerja.

„Srečno, Peter! Srečno fantje! Hooop!“ zaplovejo z brega za njimi naše želje in pozdravi.

Z avtom jih spremljamo na tem bregu do ladje Explorador, kjer fantje že zlagajo svojo opremo in prtljago: poleg velikih in težkih nahrbtnikov, smučk, vrvi, cepinov in aparatov, še dvajset rumenih velikih pločevinastih posod, na katerih pojasnjujejo debele črne črke, da gre za „EXPEDICION ESLOVENO-ARGENTINA AL HIELO CONTINENTAL 1963“ (Slovensko-argentinska odprava na Celinski led 1963).

Ljubše bi nam bilo, če bi bil poleg vodje odprave, Petra Skvarče, vsaj še eden članov te ekspedicije naš rojak. A december veže študente še na polaganje izpitov, za zaposlene še ni čas dopustov, patagonsko vreme pa nima kaj prida obzirov, da bi se po času vskladilo z enim in drugim. Med drugimi je res z navdušenjem sprejel ponudbo rajni Joško. Čez par dni se je premislil in odpovedal udeležbo, ne da bi za to navedel vzroke... še par dni kasneje pa je podlegel bolečini smrti, še ves tako mlad... Tako ni mogel nihče naših sprejeti povabila in ponudbe za sodelovanje. Petru pa ni preostalo drugega, kot dopolniti svoje moštvo z drugimi planinskimi tovariši. Vsi trije so že skušeni in znani andinisti: dr. Antonio Ruiz Beramendi, zdravnik, himalajec iz Ibáñezove odprave na Dhaulagiri, pa Guci Mengelle (francoskega porekla) in Luciano Pena (italijanskega rodu), oba že Petrova tovariša v njegovih prejšnjih navezah.

Da nosi kljub pestremu sestavu narodnosti udeležencev ta odprava na prvem mestu slovenski naziv in jo vodi naš mladi rojak, je pripisati prizadevnosti odbornikov in članov Slovenskega planinskega društva, kateri so prevzeli nase rešitev dobrega dela tehničnih problemov in težav. Tako je na prošnjo predsednika SPD, R. Petrička, g. ing. Albin Mozetič izposloval pri petrolejski družbi Shell, kjer zavzema položaj direktorja njenih rafinerij, brezplačen, udoben ladijski prevoz do Comodoro Rivadavia (1.600 km) tja in nazaj, oskrbo v Shellovem hotelu in jim dal poleg tega na pot še priporočila za Shellove baze na jugu. G. Jože Musar, lastnik transportnega podjetja, je dovolil nadaljni prevoz do Puerto Deseado (280 km) na njegovih kamionih; g. Jože Vodnik, gradbeni tehnik, pa je ve-

likodušno ponudil svoj avto s šoferjem za zadnji del poti, iz P. D. čez kontinent do 800 km oddaljenega jezera Viedma, od koder je izhodišče za pristop do gorskega sklopa Fitz Roya in dalje na Kontinentalni led. SPD je pripevalo tudi nekaj hrane in plinske kuhalnike, g. Vojko Arko je dal na razpolago svoj par smučk, g. Ivan Bricelj pa je ob tej priliki poklonil društvu

PETER TOBIJA

O krepostni razvadi pisanja spominov

Ni dvoma, da je za pisanje spominov edino primerna življenjska doba ona, tjakaj proti šestdesetemu ali sedemdesetemu letu, ko človek primerno pozabi nevednosti minulih dni — in ko je sodobnikov, ki bi utegnili oporekati odločni pisčevi besedi po železnem zakonu narave, vedno manj.

Pogumen je, kdor zastavi pero k tej nalogi že ob polstoletnici, kajti ne le nezrelost, temveč tudi bolesto ambicioznost bodo odkrili v njem ljudski kritiki, zgodovinar bo jemal njegove neravnovesne poglede z vsemi pridržki in založniki mu bodo pojasnili brez posebnih ovinkov, naj stvar spravi v predal za nadaljnih deset do petnajst let; samozaložba bo končno junaku pričetek živčnega in finančnega zloma.

Kdor prične pisati spomine še prej — je bedak! Neglede na neuspeh, ki nujno spremlja tak lepo ali nelepo sloven podvig, pomenijo zgodaj objavljene spomini orožje v rokah množice prijateljev, znancev in neznancev. Dovolj hudo je že kadar pade človek v zobe bratom po sili razmer, nesmisel pa kadar jim skače v žrelo po lastnem preudarku.

Edino, kar si smemo privoščiti v tem oziru pred prelomom lastnega stoletja je pisanje dnevnika in upanju, da ga v primeru prezgodnje smrti najde ter primerno ovrednoti zgodovinar — ali še bolje — časnikar.

Dnevnik ima tudi prednost, da prepričuje avtorja leto za letom, da je bil lani še nezrel zaletel. Ima potemtakem vzgojne vrline, ki jih pri Spominih navadno ni najti.

Sploh pa so mnenja o pisanju spominov deljena; vendar ker so vsa globoko utemeljena jih smemo izbirati izključno z ozirom na koga so naperjena. Ker je v debati (pa tudi sicer) to splošno uporabljana metoda — ne potrebuje posebne razlage.

Tako so na primer Spomini znak: napuha in zaverovanosti v lastno osebo prav tako kakor zrele odgovornosti pred človeštvom in zgodovino.

Skrb za zgodovino se kaže pri pisecu Spominov na dva načina, in sicer: v želji, da bi zgodovinar dobil čim jasnejšo sliko opisovane dobe ali v bojazni, da bi zgodovinar dobil čim jasnejšo sliko opisovane dobe. V obeh primerih so spomini zanesljivo sredstvo za dosego zastavljenega cilja, posebno še, če je pisec zadosti star in po možnosti že malo betežen. Taki Spomini imajo — kakor dokazano — še posebno zgodovinsko vrednost.

Da je objava Spominov skoraj neizpodbiten dokaz za avtorjevo lakomnost, saj pomeni nič manj kakor prodajanje lastnega življenja, prav tako kakor za darežljivo velikodušnost — če pomislimo, da so v zadnjih letih življenja, prav ko se kroje Spomini, ure neprecenljive vrednosti, po zakonu, ki

par smučk, ki bodo v Bariločah na razpolago članom.

Naprošeni smo, naj se tem potom v imenu SPD in v imenu članov odprave kar najlepše zahvalimo vsem imenovanim za njihovo res izdatno pomoč.

Ladijski posadki in gg. uradnikom Shellove baze v Comodoro Rivadavia pa se bo odprava skromno oddolžila s planinskimi predavanji, ilustriranimi s 150 imi barvnimi diapozitivi. Na ravnateljstvu centralne Shellove hiše so bili gg. direktorji mnenja, da je gorski svet tako za mornarje kot za bivaljavce patagonskih ravnin španska vas in torej nadvse prijetna in dobrodošla sprememba.

Posebej naš veseli, da skuša mladi Peter tako pogumno uveljaviti slovensko stvar v tukajšnji javnosti. Prepričani smo, da bodo na podoben način naši mladi, vsak na svojem področju, skušali uspešno zanesti poznavanje in sloves naše zamejske skupnosti v svet.

Svojci, ki so spremili odhajajoče v Boco do pristanišča, pa so nas naprosili, naj posredujemo njihove čestitke založbi, gg. urednikom in sodelavcem Zbornika Sv. Slovenije 1964, za katerega kažejo tukajšnji planinski krogi, zaradi gorniškega poglavja, vedno živahno zanimanje. Eden njih ga je celo naročil, čeprav ne razume našega jezika, „... pero por ser la presentación tan hermosa...“

Tudi vreme je danes lepo, sončno in na reki blaži vročino rahla sapica. Verujemo, da je to dobro znamenje za srečno vrnitev odprave.

dp.

pravi da je drago, česar je malo, ter da je za pisanje potreba precej neprecenljivih ur — sta misli, ki prepričata, če ju globoko in temeljito premislimo.

Visoko moralno in vzorno krepostno pisani Spomini niso nujno dokaz nemomadnega avtorja, temveč utegnute pripeljati do suma, da je sebični pisec ohranil najboljše spomine — zase.

Kak prebrisan psiholog utegne zaznati v pisanju spominov še odtенок le-nobe in sicer iz dveh razlogov.

Prvič so Spomini nekaj obračun in pika; simbolično umivanje rok, češ: Opravi sem. Vi glejte! Drugič — in to velja predvsem za ljudi perasa — je pisanje spominov po vsej verjetnosti naloga, ki si jo zaden človek, kadar mu zmanjka volje za snovanje drugačnih izmišljenih storij. Spomini so namreč navadno, vsaj deloma, le — obnova.

Isti psiholog more seveda ugotoviti (prebrisan kakor je), da pomeni pisanje spominov žilavo voljo do dela. Namesto zaslužnega počitka si neumorni delavec naloži na utrujena ramena še to težko odgovorno breme...

Pa naj si bodo mnenja še tako različna in celo nasprotujoča, eno drži: Spomini sprožijo neizogibno plaz besedi, blata in kamenja... snovi iz katere utegne zrasti kdaj na Spominih — spomenik.

So pa na svetu tudi ugledniki, moške in žene, ki so dosegli častitljivo starost in zadobili s tem vsestransko usposobljenost in pravico za pisanje Spominov. A Spominov ni in ni... niti spominčekov.

So mar take molčeče priče brez napak in brez kreposti, ki so za pisanje spominov potrebne? So brez strasti? Premalo pokvarjeni, da bi lagali, premalo moški, da bi govorili resnico? So mar dovolj vestni, da vidijo napake, premalo modri, da bi se iz njih učili; so preponižni, da bi se hvalili, prenapuhnjeni, da bi hvalili druge? So mar premajhni, da bi priznali lastne krivde, preboječi, da bi pokazali napake drugih?

So pa tudi pisarji, ki iščejo objektivno Resnico, z veliko začetnico, ker menijo, da je navadna vsakdanja resnica premalo. Iščejo jo in iščejo in vsaki-krat jo najdejo drugačno. V strahu, da ne bi zapisali kake majčkene nehotene neresnice, jih prehitli Smrt in njihov molk je novo poglavje Velike Laži.

Najdemo pa seveda ljudi, ki neomajno verujejo v zmago resnice in pravice ter menijo, da se bo Resnica končno sama izkazala in, da ne potrebuje propagande v obliki več ali manj krojenih Spominov. Nič se ne ve, morda jim pa le uspe premakniti Goro...

Vendar med tem je strašno dolg čas, in povprečen zemljan se včasih vpraša če morda takle javen napuh le ne bi bil manjše zlo — od molka.

Novice iz Slovenije

Mariborsko učiteljske proslavlja letos 100-letnico. Ustanovljeno je bilo l. 1861 kot dveletno učiteljske. Prvi zrelostni izpiti na njem so bili junija 1963. Med prvimi sedmimi maturanti so bili sami Slovenci. Ko je leta 1870 stopil v bivši cesarski Avstriji v veljavno novi šolski zakon, je dotedanje učiteljske postalo štiritletno. Ker pa je primanjkovalo strokovnih učnih moči, je bilo učiteljske do leta 1874 triletno, se pravi, da so na njem abiturienti zapuščali zavod že po triletni učni dobi, od leta 1874 je pa učiteljske bilo štiritletno.

V novo lastno poslopje se je učiteljske preselilo leta 1907 v ulico, ki je po osvoboditvi leta 1918 dobila ime po dr. Korošcu, zraven državne klasične gimnazije, s katero je imelo skupaj telovadnico. V njem je bila do okupacije in še nekaj časa po drugi svet. vojni, leta 1950 so ga pa sedanji oblastniki spravili v prostore biv. ženskega učiteljske pri slovenskih šolskih sestrah, katerim so komunisti že leta 1945 zaglegli vse premoženje.

Od leta 1863 do konca prve svet. vojne je mariborsko učiteljske končalo 1195 moških in 53 žensk. V Avstriji so tedanje nemške šolske oblasti hotele napraviti zavod za vzgajanje nemških učiteljev, ki bi potem delovali med Slovenci ter med njimi raznarodovali slovladino. Zato so npr. pošiljali učence iz čisto nemških pokrajin Srednje in Gornje Štajerske. Pa se jim to ni posrečilo, čeprav je bil pouk na zavodu povsem nemški. Po osvoboditvi l. 1918 je učiteljske postalo čisto slovensko. Od l. 1920 do okupacije je na zavodu končalo študije 998 absolventov. Med ravnateljji so na zavodu delovali med drugim znani slovenski pedagoški delavci dr. Hinko Schreiner, dr. Pirc, dr. Matko Potočnik, dr. Franjo Sušnik, prof. Gustav Šilih. Od leta 1947 vodi zavod prof. Drago Humek.

Ljubljanska drama je začela letošnja sezono z uprizoritvijo Kaligule Alberta Camusa. V glavni vlogi sta nastopila Andrej Kurent in Štefka Drolčeva. Ob tej priložnosti je ravnatelj drame Bojan Štih povedal, da so imeli lani v dramo skoro 300 predstav, nato pa govoril o težavah, s katerimi se mora boriti osrednje slovensko dramsko gledališče. Med drugim se je pritoževal, „da so delovni pogoji eno najbolj perečih vprašanj. Izvedba načrtov za obnovo in izgradnjo dramskega poslopja je zastala, ob tem pa so še vse napejljave v hiši iztrošene, zunanost gledališča pa je taka, da nudi ob Titovi cesti zares nekulturno podobo. Dotraja-

nost poslopja osebje močno ovira pri delu. Predstave morajo pripravljati v pomožnih prostorih, nekatere garderobe igralcev so nameščene v prostorih, ki so bili namenjeni za sanitarije in vse poslopje premore samo en tuš.“ V takem stanju je Slovensko osrednje dramsko gledališče.

Solisti ljubljanske opere Samo Smerkolj, Zdravko Kovač, Božena Glavakova, Danilo Merlak in Jože Štabej ter koncertna solistka Ileana Bratur-Kocjančičeva in Mitja Gregorač so 7. oktobra izvedli v Ljubljani s komornim zborom opere ni orkestrom Slovenske filharmonije Julija Cezarja, opero v 3 dejanjih Georga Fridericha Haendela. Dirigent je bil Ciril Cvetko. Izvedba Haendlovega Julija Cezarja je bila prva izvedba tega pomembnega dela znanega baročnega mojstra ne samo v Sloveniji, ampak tudi v Jugoslaviji.

Slovenski glasbenik Igor Dekleva je bil na letošnjih mednarodnih glasbenih festivalih v Weikersheimu na Wurtembergem postavljen za samostojnega asistenta za komorno glasbo. Na zaključnem koncertu sta oba ansambla, v katerih je sodeloval tudi kot pianist, vzbujala posebno pozornost.

Slovenski oktet se je v sredini avgusta mudil na turneji v Avstriji. V Gradcu je za tamošnji radijsko postajo posnel več slovenskih, hrvatskih in srbskih pesmi, na Dunaju je pa 19. avgusta imel koncert v palači Rasumovski. Prireditev je bila v vrsti elitnih koncertov v dunajskih dvorcih, ki jih organizira za priznane soliste in avstrijske nagrajence oddelk za kulturo na dunajski občini. Na spredu so bile slovenske, hrvatske, srbske in črnogorske pesmi. Občinstvo je bilo nad petjem članov slovenskega okteta tako navdušeno, da v dvorani ploskanje ni hotelo biti konca ter so slovenski pevci morali zapeti še več pesmi izven programa.

Na medicinski fakulteti ljubljanske univerze je bil tudi za šolsko leto 1963-64 dovoljen vpis v prvi letnik samo omejenemu številu srednješolskih maturantov. Zaradi pomanjkanja prostorov so jih vpisali samo 150.

Razprave o reformi gimnazije na didaktičnem centru za liceje in v Pedagoškem inštitutu univerze v Padovi v Italiji, oktobra meseca so se iz Slovenije udeležili sekretar za šolstvo Boris Lipužič, direktor republikanskega zavoda za napredek šolstva, Vladimir Cvetko ter sodelavca tega zavoda Dušan Kompare in Stanko Uršič, univ. prof. dr. Stanko Gogala in ravnatelj koprski italijanske gimnazije Miroslav Žekar.

Zavod za spomeniško varstvo v Ljub-

ljani s sodelovanjem občinske skupščine Vič-Rudnik obnavlja Turjaški grad, ki so ga, kot znano komunistični partizani s pomočjo laških topničarjev septembra 1943 zažgali. V obnovljenem grajskem poslopju bo več gostinskih prostorov, v drugem delu pa muzej iz časov komunistične revolucije.

V Mariboru imajo tri javne knjižnice: študijsko, delavsko-sindikalno in mestno knjižnico občine Maribor-Center na Rotovškem trgu. Ta knjižnica ima 121.488 knjig, vpisanih bralcev je 20.465, izposojenih knjig je pa vedno okoli 12 tisoč. Med obiskovalci ima večino mladina, ki najraje prebira zgodovinske in pustolovski povesti ter romane.

Pragozdi v Sloveniji. Čudno se sliši, je pa le res. Kar 7 jih je registriranih. Večina pragozdov je na Dolenjskem-Kočevskem med Kolpo in Krko, na pogorju Gorjancev, Roga, Stojne in Gotevce. Na Pohorju je eden in sicer pragozdno področje Šumnik ob novi gozdni cesti, ki pelje od Sv. Areha proti Klopnem vrhu. Navedenim pragozdom se pridružuje še pragozd na Donački gori pri Rogatcu. V njem so bukovki velikani in prsni širini 120 cm. Ta pragozd so nedavno pregledali zastopniki republiškega sekretarijata za kmetijstvo in gozdarstvo, Zavoda za spomeniško varstvo Slovenije ter okrajnega zavoda za spomeniško varstvo iz Maribora. Sklenili so, da je treba tudi ta pragozd z zakonom zaščititi.

Turistično društvo Rateče-Planica pe priredilo v začetku septembra V. tradicionalni pastirski rej. Glavna prireditev je bila ob vznožju planinske skakalnice. Začela se je s starimi pesmimi in plesi, glavna točka je pa bil odhod živine na planine in prihod z nje. Nastopile so tudi predice.

V gostinskih obratih v Kranju so lani prodali 280.000 litrov vina, letos do slej pa 272.000 l; piva so lani popili 333 hektolitrov, letos do sedaj samo 264 hektolitrov; med tem, ko potrošnja vina in piva pada se je pa letos povečala potrošnja žganih pijač in sicer od 61.000 litrov v letu 1962 na 83.000 v letošnjem letu.

Lanska letna suša je tudi v Sloveniji povzročila zmanjšanje pridelka krme za blizu 20%, kar je vplivalo ne le na obseg pitanja živine, ampak tudi na zmanjšanje številčnega stanje goveda. Na rejo prašičev pa je slabo vplival manjši pridelek krompirja. V Sloveniji se je od lanskega najvišjega stanja 595.000 glav govedi znižalo stanje govedi januarja meseca letošnjega leta na 551.000 glav in sicer v privatnem sektorju, v družbenem sektorju je bilo 3% povečanje na 56.000 glav. V prašičereji Slovenija nazaduje že tretje leto. Medtem, ko je število prašičev leta 1960 doseglo doslej najvišje stanje 551 tisoč, se je lanko leto znižalo od 517

tisoč v letu 1961 na 476.000, v družbenem sektorju se je pa povečalo za 41% na 35.000 glav. Glede ovčereje podatki navajajo, da izgleda, da v Sloveniji ovčereje opuščajo, ker je sedaj samo še 45.000 ovac nasproti 88.000 pred tremi leti. Povečanje motorizacije vpliva seveda tudi na znižanje števila konj, ki jih je sedaj v Sloveniji samo še 51 tisoč nasproti 65.000 pred šestimi leti.

Maribor je dobil prihodnje leto novo pivovarno. Med drugim bo izdelovala tudi kot prvo tovrstno industrijsko podjetje v državi brezalkoholno pivo. Upravni odbor poslovnega združenja pivovarske industrije v Jugoslaviji je na nedavnem zasедanju razmotrival o tem, kako bi zvišali potrošnje piva v državi, kajti Jugoslavija je dežela, kjer popijejo najmanj piva (letno pride povprečno na prebivavca samo 10 litrov piva). Majhno potrošnje pripisujejo previsokim cenam. Pivovarne prodajajo liter piva v sodčkih po 64 din, v steklenicah pa po 81din; v trgovinah pa prodajajo pivo v steklenicah po 140 din ali še dražje, v gostilnah pa preko 220 din.

Slovenski arheologi so v Veselovi ulici v Ljubljani odkopali zidove rimske stanovanjske zgradbe, takoiimenovane „insule XXVIII“. Med razvalinami so doslej našli zbirko 40 bronastih kovancev in 30 košenčih igel. Razen tega več kosov glinaste keramike in mnogo kock razbitega mozaika.

Slovenija sodeluje pri obnovi Skopja med drugim tudi s tem, da gradi naselje Vlae, Hrvatska gradi naselje v Madžarih, Bosna naselje v Butelu, Srbija v Dračevu, mesto Beograd v Kozlih in Makedonija naselje Djordje Petrov.

V pivovarni v Laškem dnevno napolnijo 130.000 steklenic piva. Povpraševanje po njem je tolikšno, da ga dnevno vsega razvzijo v razna mesta v Sloveniji, delno pa tudi na Hrvaško. V zadnjem času so ga začeli izvažati tudi na Tržaško področje v Italijo. Največje povpraševanje po pivu je v poletnih mesecih. Tedaj je tudi proizvodnja največja. Tako je potrošnja piva v juliju narasla na 2 milijona litrov. V promet gre predvsem vstekleničeno pivo, v sodčkih ga prodajo samo 8 do 10 odstotkov.

V Ljubljani so imeli med zadnjo mednarodno razstavo žganih pijač, vin ter sadnih sokov tudi več razprav o vprašanju, ali v Jugoslaviji pridelajo preveč ali premalo vina. Ugotovili so, da ga ne pridelajo preveč, in da so trenutne prevelike zaloge v kleteh le posledica upadanja potrošnje vina v gostiščih. Od leta 1960 do 1962 se je namreč potrošnja vina po gostinskih obratih in trgovinah zmanjšala za 2340 vagonov (28 odstotkov). Zato imajo sedaj v kletih okoli 15.000 vagonov vina, navadna zaloge je pa 10.000 vagonov. Letošnji pridelek cenijo na 43.000 vagonov, umetnega vina pa na 5.000 vagonov. Če bo potrošnja vina ostala na sedanji višini, se pravi, imela še naprej tendenco upadanja, potem bodo imeli prihodnje leto v kletih v državi okoli 22.000 vagonov vina. Vinski in gospodarski strokovnjaki so bili mnenja, da spričo takega stanja vseeno ne gre zmanjševati proizvodnje vina, ampak je treba delati na tem, da bi potrošnje vina povečali z znižanjem previsokih cen po gostinskih obratih in trgovinah.

V Sloveniji je kolesarstvo zelo razširjeno. Zato je proizvodnja koles razmeroma visoka. V letu 1962 so v Sloveniji izdelali 84.781 koles. Letos se je izdelava koles še povečala. To potrjuje dejstvo, da so že v prvih šestih mesecih izdelali 51.144 koles.

Na mariborskih šolah so se z novim šolskim letom ponovile že znane težave: pomanjkanje učnih prostorov, zlasti za sole II. stopnje, in nezadostno število učiteljstva. Zlasti za podeželske občine.

Na Gorenjskem so imeli v septembru več tradicionalnih prireditev. Tako je bil v Bohinju „krajvi bal“, ki je imel letos nad 15.000 obiskovalcev, na Jezerskem pa „ovčarski bal“ z nastopom planšarjev.

Na Vršiči grade asfaltirano cesto. Sodijo, da bo z 52 serpentinami ena najlepših alpskih cest v Evropi.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani praznuje stoletnico obstoja. V okviru proslav te obletnice je spadal tudi sestanek slovenskih in hrvatskih zdravnikov ter kirurgov v prvi polovici oktobra na Bledu. Na njem je imel uvodno predavanje znani slov. kirurg dr. Blumauer o temi „200 let kirurgije in 100 let Slovenskega zdravniškega društva“. Hrvatski kirurg dr. Flor-schuetz je imel referat o sodelovanju slovenskih in hrvatskih kirurgov.

Krvavec v Julijskih Alpah je bil vedno privlačna turistična točka. Odkar

Vsak teden ena

IN POVEDAT SO PRISLI...

In povedat so prišli
z neba božji angeli:
Dete božje je rojeno,
v jaslice je položeno.

Kolkor zvezdic je neba,
čast naj Detetu migljaj!
Tudi mi ga počastimo,
lepo se pripravimo.

Ti nebesko Detece,
sliši, česar prosim Te:
daj nam vsem v nebesa priti,
angelcem se pridružiiti.

Srce moje vzemi si,
ga v ljubezni vmeni Ti:
Ježušček, z ročico svojo
blagoslovi dušo mojo!

so pred petimi leti nanj izpeljali žičnico, ima še več obiskovalcev. V prvih sedmih mesecih letošnjega leta je bilo n. pr. na Krvavcu skoro 6.000 nočitev ter nekaj manj kot 2.500 gostov. Med temi so bili tudi inozemci.

V Sloveniji je po potresu v Skopju od prvotnega števila ostalo še 450 otrok, ki obiskujejo osnovno šolo v Poreču, kjer stanujejo in so v oskrbi slovenske vlade v tamošnjih počitniških domovih raznih ustanov. V študentovskih domovih v Ljubljani je za makedonske študente, ki študirajo na ljubljanski univerzi, rezerviranih 150 postelj in prostorov, sto makedonskih študentov na ljubljanski univerzi pa do biva štipendije ter so oproščeni dela pri ustanovah, od katerih prejema št. stipendije.

Medtem pa mesto Skopje obnavljajo. Zvezna vlada v Beogradu je bremena za obnovo Skopja prevzela tudi na republike z razpisom ljudskega posojila. Po republikah ga predpisujejo delno prostovoljno, delno pa tudi pod pritiskom, da bi dobili čimveč sredstev. V Sloveniji so do 12. oktobra t. l. vpisali 5.409 milijonov ljudskega posojila za obnovo Skopja. V ljubljanskem okraju je bilo do omenjenega dne vpisanega posojila v višini dveh milijard in 744 milijonov, v mariborskem okraju nad eno milijardo in 338 milijonov, v celjskem 786 milijonov in v koperskem pa 541 milijonov dinarjev. V vsej državi je bilo do 12. oktobra t. l. vpisanega posojila 30.825.264.000 din. V Bosni in Hercegovini 3,5 milijarde, v črni gori 626,5 milijonov, na Hrvaškem nad 7,2 milijard, v Makedoniji 4,5 milijarde in v Srbiji nad 9,8 milijard dinarjev.

Umrli so. V Ljubljani: Josip Gnezda, upok., Alojz Krenžar, šofer v p., Emil Šklender, upok., Dragica Kamnikar, roj. Slamič, Josip Stare, biv. soboslikar, Marija Perdan, Andrej Kovač, mizarski mojster v p., Anton Novak, vozač avtobusa, Antonija Rekef, roj. Žirovnik, Barbara Habič, roj. Završnik, Andrej Kovač, Polona Šarc, roj. Sušnik, Jože Bukovec, tekstilni mojster, Rado Peternel, pom. glavnega tajnika univerze, Janez Kajdič, upok., Ivana Kavčič, dr. J. Lokar, gimn. ravnatelj v p., Ivan Kovaček, učenc, Alojz Petek, upok., Pavel Flere, šef oddelka prosvetnega min. v p., Marija Čič, upok., Iztok Natek, Franc Trampuž, čevljarški upok., Frančiška Korošec, roj. Rupnik in Ana Kraut, roj. Štajgman, vdova po sodnem svetniku v Mariboru, Albin Koman, pos. v Vižmarjah, Martin Rovnan, mizar v p. v št. Vidu nad Ljubljano, Ivana Rebolj, roj. Rabič v Kranju, Lado Kralj, prof. v Domžalah, Franc Petrič, pos. v Kamniku pod Krimom, Albin Bregar, žerjavovodja na Jesenicah, Marija Šobar, roj. Kraigher, učit. v p. v Dol. Toplicah, Jože Cesar, strojnik hidroelektrarne Prečna, Frančiška Rihtar, roj. Ravnikar v Domžalah, Marija Brank, roj. Baudiš v Kranju, Franc širok na Vrhniki, Alojz Šutej v Zalcu, Srečko Cah, komercialist v Izoli, Srečko Stres, obratni inženir v Kranju, Terezija Klešnik, upok. v Vevčah, Tine Vresk, šofer v Lukovici, Antonija Novak, roj. Podgoršek, pos. v št. Juriju pri Celju, Adolf Zbašnik v Dolenji vasi pri Ribnici, Amalija Razberger, roj. Vozelj v Trbovljah, Janko Rogelj, krojaški mojster v p. v Loki pri Zidanem mostu, Adolf Zbašnik v Velenji vasi pri Ribnici in Marija Šagaj, babica v Gornji Radgoni.

Današnja dvojna — božična — številka je zadnja v tem letu. Prihodnja številka Svobodne Slovenije bo izšla v četrtek, 2. januarja 1964.

ZBORNİK SVOBODNE SLOVENIJE

za 1964 je izšel. Cena 570 pesov. Po pošti v Argentini 600 pesov.

Pismo iz Mendoze

Sklepni nastop šolskega tečaja

Za letošnji sklep šolskega leta so se otroci našega slovenskega tečaja postavili z otroško igrico „Desetnik in sirotica“. Dati je treba vs priznanje in pohvalo požrtvovalni vztrajnosti, s katero se je pripravam posvetila naša učiteljica slovenskega tečaja, gđc. Lenčka Božnar ob pomoči in sodelovanju druge učiteljice gđc. Rezike Štirnovne ter drugega režiserja g. Rudija Hirscheggerja. V kratko odmerjenem času so otroci dosegli proti vsemu pričakovanju lep in dober uspeh. Užitek je bilo gledati te naše najmanjše, kako vneto in samozavestno so odigrali svoje vloge in vlogice, s kakšnim veseljem so kot prtilikavčki nosili dolge brade. Le eden je imel smolo, ko se je v garderobi hladil preblizu ventilatorja in se mu je dolga, bela brada zapletla v brzečo vetrnico; bolelo seveda ni nič, ker brada — ni bila njegova!

Podčrtati moramo izredno pomembnost takih prireditev, kjer se našim otrocičem, že včasih kar preveč nava-jenim tuji govoric, spet mehča jezik v naši lepi slovenski besedi, ki je po Cankarju „beseda praznika, petja in vriskanja“. Pa še nekaj: zelo smo bili veseli petja, ki je bilo zlasti v glavnih dveh vlogah Grintalove Francke in Bajukovega Markca tako prisrčno in dovršeno!

Zelo je obogatila in poživila vso predstavo spremljajoča glasba, ki je s svojo prilagajočo se melodijo močno podpirala dogajanja na odru.

Morda se še vse premalo zavedamo neprecenljive pomembnosti, ki jo imajo takšne kulturne prireditve zlasti za sodelujoče, pa tudi za gledalce!

Predstava je bila v nedeljo, 24. nov., popoldne v Domu. Naslednjo soboto zvečer pa se je v baziliki pri oo. mercedarjih poročila Ivanka Trobčeva. Ker je bila vestna in vztrajna članica pevškega zbora, ji je zbor tudi prepeval med poročnim obredom in sledečo poročno mašo.

Izseljeniška nedelja in miklavževanje

Na emigrantsko nedeljo, 1. decembra, smo se popoldne zbrali priseljenci raznih narodnosti na trgu Independencia, odkoder smo po narodnostnih skupinah pod svojimi zastavami odšli v sprevodu v cerkev sv. Nikolaja, kjer je bila skupna sv. maša. Po evangeliju so imeli kratke nagovore na svoje rojake dušni pastirji posameznih narodnih skupin v njihovem domačem jeziku. Nam je spregovoril č. g. Jože Horn. Med sveto daritvijo so posamezne skupine prepevale svoje pesmi. Nič ne pretiravamo, če se „pohvalimo“, da smo Slovenci odnesli prvo mesto, ko je za vstopne pesmi zadonela iz grl vseh navzočih rojakov „Vi oblaki ga rosite“ in med obhajanjem „Mogočno se dvigni nam spev iz srca“.

Po končani slovesnosti smo pa brž odhiteli v Dom. Tam je bil napovedan obisk sv. Miklavža, ki je prišel zvečer ob pol 9 v spremstvu številnih angelov in ob mogočnih zvokih glasbe po zvoniku, zasedel svoj prestol na odru. Ob pretresljivih in grozotnih akordih se je

seveda med skalami prikazal tudi Parkelj s svojim spremstvom. Miklavž je bil že vnaprej obveščen, da ga žele naši otroci za sklep šolskega leta počastiti z nekaterimi pesmicami.

Po pozdravnih besedah visokega svetniškega gosta so mu naši malčki pod vodstvom prof. B. Bajuka zapeli „V dolcini prijetni“, „Venček na glavi“, „Slovenski smo fantje“, „Ciganski otrok“, „Prišel je ciganček“, „Od Ribnice do Rakitnice“ in „Hajd na noge, le v korak“. Sv. Miklavž je bil očitno zadovoljen s petjem in nato bogato obdaroval naše najmanjše pa tudi starejših ni pozabil.

Praznik Brezmadežne

Praznik Brezmadežne — praznik naše mladine smo tudi v Mendози letos zelo veličastno proslavili. Popoldne smo imeli peto mašo, pri kateri je zbor prepeval latinsko mašo rožnovenske Matere božje, ki jo je zložil J. E. Bogovič.

Popoldne pa smo najprej počastili našo Mater s petimi litanijami in z blagoslovom v kapeli pri ss. mercedar-kah, nato pa prisostvovali v Domu akademiji, za katero je g. R. Hirschegger pripravil tri slike iz Gregorinove odrske priredbe sedmerih znamenov ob času rojstva Kristusa Kralja „Kralj z neba“.

V sredo, 11. decembra, pa so naši otroci s sv. mašo zaključili letošnji tečaj in dobili spričevala.

Tako stojimo na pragu počitnic, v katere pa želimo našo mladino poslati skozi praznike božičnega veselja ob skrbi in želji, da bi nam božje Dete skozi vse počitnice našo deco spremljalo s svojim blagoslovom. Bb

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Zaključek letošnjega šolskega leta slovenskega tečaja v Bs. Airesu

„...vam, spoštovani gg. profesorji, iskreno in z vso hvaležnostjo izrekamo zahvalo za ves vaš požrtvovalni trud, s katerim ste skušali vliči v naše uporne možgane nekaj slovenske učenosti. Hvala vam za nam žrtvovani čas, za vaše napore in uvidevnost z nami.“

„...Če vam skoroda ne pokažemo med letom hvaležnosti, verjemite, ni temu vzrok naša brezbržnost ali nespoštovanje. Pač pa je to izraz naše vere v vas. Nam mladim se zdi skoro samo po sebi umevno, da se odrasli žrtvujete zgolj iz idealizma, da je to pač eden vaših naravnih prilastkov. Zato ste nam vzor in zato vas spoštujemo tudi tedaj, kadar prav nespoštljivo škilimo na uro. Prej ali slej bo vstalo iz naše podzavesti vse, kar ste nas učili in nas še boste. Če že ne v podrobnostih sklonov, letnic in imen, pa vsaj v zasnovi in v duhu, v kakršnem nam posredujete svoje znanje.“

„...Iskreno se zahvaljujemo tudi uredništvu lista Svobodna Slovenija, ki potrpežljivo in radevolno objavlja naša obvestila in poročila ter tako pripomore do obveščanja in s tem do uspeha.“

„Enako smo dolžni najlepšo hvalo vodstvu Slovenske hiše in društvu Zedinjena Slovenija za gostoljubno streho.“

„Končno pa se kar najprisrčneje zahvaljujemo našim dragim staršem, ki nas neutrudljivo spodbujajo k obiskovanju tega našega slovenskega tečaja.“

Tako smo se med drugim zahvalili našemu profesorskemu zboru, ki ga sestavljajo rektor g. Marko Kremžar in profesorji, g. dir. Anton Orehar, g. Alojzij Geržinič, g. Zorko Simič in predsednik Zedinjene Slovenije, Božo Fink. Hvala vam za prijateljsko ponujeno oporo nam mladim tudi izven šolskih ur in prostorov. Morda iz lastnega nagiba ne bomo znali ali si upali ponujeno sprejeti. Tudi za to vas prosimo pobude in spodbude.

Hvala g. prof. Geržiniču, ki je s tolikim razumevanjem počastil spomin našega rajnega tovariša in prijatelja Joška Vombergarja. Dobro nam de, če slišimo kdaj iz ust odraslih in predstojnikov priznanje, da imamo tudi v njih očeh nekaj veljave. S tem, da smo letos prvič dobili spričevala, pa je pridobil na pomembnosti tudi naš tečaj, kar bo gotovo pritegnilo več dijakov in nam vilo več zavzetosti pri učenju. Letos je obiskovalo tečaj okoli 60 dijakov, porazdeljenih na tri letnike. Iz

vsakega letnika je dobil po eden najboljših knjižnih nagrad: in sicer: iz I. Marija Osojnik, iz II. France Mele, iz III. pa Jože Žakelj.

V drugem delu večera smo se z gg. profesorji in starši ob šaljivem programu in veseli pesmi prisrčno in tovariško veselili in nasmejali. ZSS, DIO

Osebnosti

Nova maša g. Jurija Rodeta bo v nedeljo 29. decembra ob 10.30 v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejia.

Priznanje zdravniku dr. A. Bercetu. Večja skupina Slovencev, ki so prišli v Argentino po prvi svetovni vojni, večinom Primorci in Kraševci, se je zbrala 23. t. m. na posestvu g. Klariča v Morenu, da da priznanje zdravniku dr. Bercetu. Dobro razpoloženje in zdravo veselje je vladalo med udeleženci na krasni pristavi g. Klariča, zlasti med večerjo, ko je povabljenec, dr. Berceta, njegovo sogrogo in gospo mamo, ki je zadnja leta prišla iz domovine, pozdravil najprej gostitelj g. Klarič sam, potem pa mu je govoril počastitveni govor g. arh. Sulčić. Oba govornika sta omenjala vrline in sposobnosti mladega zdravnika, ki je prišel v Argentino po drugi svetovni vojni, pa je našel čas in voljo, da je tu nostrificiral vse potrebne izpite ter postal splošno uvažen zdravnik. Tudi drugi govorniki so se ga s hvaležnostjo spomnili ter so vsi izražali željo, naj bi mu Bog poklonil še obilo zdravja, da bi mogel še dolgo let vršiti svoj lepi in odgovorni poklic.

Družinska sreča. V družini g. Mihe Smersuja in njegove gospe Nataše roj. Zajc se je rodila hčerka Eva. Srečni družini naše čestitke.

† Marija Koder. Dne 14. decembra t. l. je umrla po polletni težki bolezni previdena s tolažili sv. Cerkve za umirajoče ga. Marija Koder roj. Breclj. Na mrtvaškem odru je ležala na svojem domu v Ramos Mejia, odkoder je bil pogreb v nedeljo dopoldne ob pol 12 na pokopališču Flores, Sección 15, Tablón 29. Pogrebni spreved je vodil g. Janko Mernik ob asistenci g. župnika Kalana. Rajna zapuška moža Janeza Kodra in šest neprekrljenih otrok, od katerih je najmlajši star komaj pol leta. Naj počiva v miru, preostalih pa naše iskreno sožalje!

BERAZATEGUI

Dne 7. decembra je slov. šolski tečaj Ivana Cankarja v Berazategui zaključil sedmo šolsko leto z lepo in prijetno proslavo pod vodstvom neutrudne gđ. učiteljice Anice Šemrov.

Proslavo je otvoril predsednik šolskega odbora g. Jože Vidmar, ki je v imenu vseh izrekal prisrčno zahvalo gđ. učiteljici, g. katehetu J. Guštinu in g. A. Čeponu, prof. angleščine, za njihovo požrtvovalno in nesebično delo v blagor naše mladine.

Otroci šolskega tečaja Ivan Cankar so zatem nastopili z različnimi zanimivimi točkami, s katerimi so pripravili svojim staršem veliko veselje. Nastopil je tudi mladinski pevski zbor ter pod vodstvom g. J. Omahne zapel štiriglasno nekaj pesmi. Tako pesem o obrtnikih, Čin-Čin in Vetrč. Mladi pevci so za lepo zapete pesmi želi splošno odobravanje.

Slovenici se včasih radi malo poba-

hamo. Zato so nam otroci vprizorili štiri bahače-gobeždače, ki so se kosali, kdo se bo bolj pobahal in zlagal.

Vsa šolska mladina je potem zapela v raznih jezikih pesem: Tam sedi ena muha na zid. Za prijeten konec pa so še malo zarajali in zaplesali na odru.

Končno je gđ. učiteljica razdelila spričevala, ki kažejo, da so se otroci dobro učili in g. katehet je poudaril resnost in važnost tega našega vzgojnega dela.

Šolski tečaj je obenem priredil tudi razstavo zvezkov in risb, ki je bila dokaz velikega uspeha tega šolskega leta.

Za tem nas je obiskal sv. Miklavž z darovi za pridne in s parklji za poredne.

RAMOS MEJIA

Prireditve v Slomškovem domu

Razgibano prosvetno in družabno delovanje Slomškovega doma je dejstvo, ki govori proti vsemu malodušju. V letošnji sezoni se je vršila v tem domu vrsta kulturnih prireditev, ki so ustunovi lahko v ponos. S tem pa so tudi upravičeno izgubile vrednost trditve, da prosvetno delo ni možno, ker predavanja „ne vlečejo“. Nekateri pa smatrajo naše večere za pretiran in visokoleteč „luksus“, ki naj se omeji kvečjemu na dve prosvetni prireditvi letno. Slomškov dom pa je ostal zvest svoji nalogi. Kronika je zabeležila sicer lepo število prireditev, a vendar je bil program pester in tudi ne prenatrpan. Vrsta rednih prosvetnih večerov je bila zaključena z izredno lepim in globokim predavanjem vseučiliškega prof. dr. Milana Komarja „o brezciljnosti današnje mladine“. Večer, ki je bil 16. XI. je obiskalo kljub slabemu vremenu lepo število rojakov, ki so napolnili dvorano. Predavanje je bilo res na izredni višini, a vendar vsem razumljivo, in prav zato predmet dolgotrajnega odobravanja vseh navzočih, ki so mu z velikim zanimanjem sledili. Vse večere je pripravil kulturni odsek, ki ga z veliko vnemo vodi kulturni referent Jernej Tomazin.

Lep uspeh IV. tombole

Napovedana je bila že za 17. novembra, pa je izredno muhasto vreme prirediteljem prekrizalo načrte. Kljub temu se je zbralo lepo število rojakov, ki so v prijetni družbi preživeli nedeljsko popoldne. Tudi v nedeljo, 8. dec., se tombola ni vršila zaradi dežja. Pač pa je Slomškov dom obiskal sv. Miklavž in obdaroval mlado in staro. Poleg nebeškega spremstva so ga spremljali tudi „zlomki“, ki jih je velikodušno posodil bratski dom v San Martinu, kar je lepa poteza vzajemnega sodelovanja in pomoči. Radi tesnosti prostora je igrica „Zlati orehi“ odpadla.

V nedeljo, 15. dec., so številni rojaki že v zgodnjih popoldanskih urah zasedli prostore na vrtu doma. Na odru je bilo razstavljenih 159 činkvinov in 46 tombol. Vreme je bilo to pot naklonjeno in je bila udeležba kljub dvakratni preložitvi in trem drugim prireditvam isti dan izredno visoka. Navzoče je z iskreno besedo pohvale in zahvale pozdravil predsednik J. Brula. Ko se je pričelo klicanje števil, je imela tombolska komisija, kateri je predsedoval

g. dr. Jože Krivec, mnogo dela, saj je napovedovalec Franci Holosan pridno klical številke. V veliki napetosti je obštnost pričakovalo razdelitev glavnih tombolskih dobitkov. Sreča je prve tombole razdelila takole: Branka Pahovec iz Ciudadela (jedilna posoda, 85 kosov); Bogo Urbančić, San Justo (miza s stoli); Marolt Nežka, San Justo, či-

stilni aparat; France Žirovnik, Caseros, kolo; Verica Rupnik, San Miguel, posteljno pregrinjalo; Zupan Magdalena, Lomas del Mirador, tri preproge; itd.

Ob zaključku se je gostom ponovno zahvalil predsednik g. Janez Brula. IV. tombola Slomškovega doma je bila zopet lepa manifestacija skupnega prizadevanja naših domov.

PO ŠPORTNEM SVETU

Ljubljanska Olimpija je v državni košarkarski ligi zasedla tretje mesto za Beogradom in Partizanom. V zadnji tekmi je premagala Rdečo zvezdo s 140:86. Tudi ta velika razlika v koših ji ni pomagala na drugo mesto, ker je Partizan zmagal Zastavo s 132:44 in tako ima pri istih točkah za 14 košev boljše razliko. Beograd je dosegel 30 točk, Partizan, Olimpija, željezničar iz Karlovca in Zadar pa vsi po 24.

Na evropskem odbojgarskem prvenstvu v Bukarešti, je prvo mesto pri moških zasedla Romunija, pri ženskah pa ZSSR. Jugoslavija je v predtekmovalni skupini zasedla prvo mesto, v finalu pa je premagala samo Francijo s 3:2 (15:8, 12:15, 10:15, 15:6) in se uvrstila na sedmo mesto.

Branko Vivot je izboljšal slovenski rekord v skoku v višino z 203 cm.

Osijski atlet Barišič je postavil z 18,05 m nov jugoslovanski rekord v metu kroglice.

V Zagrebu je 3. novembra Jugoslavija premagala nogometno reprezentanco ČSR z 2:0. To je bila po 17 letih prva zmaga Jugoslavije nad Čehi. Jugoslovani in Čehi so doslej odigrali 27 tekem. Od tega 20 do leta 1941. V prvem razdobju so Jugoslovani zmagali štirikrat, dvanaestkrat so bili poraženi, 4 tekme so pa bile neodločene. V drugem razdobju pa so se srečali sedemkrat, trikrat so zmagali, štirikrat pa so bili poraženi. Razmerje golov je 82:47 v korist Čehov.

Na kvalifikacijskih tekmah za uvrstitev v zvezno odbojgarsko ligo sta se uvrstila oba slovenska zastopnika Branik iz Maribora in Fužinar iz Raven. Obe moštvu sta v svojih skupinah zmagali brez poraza.

Svetovno nogometno prvenstvo bo leta 1966 v Angliji. Čeprav je še dve leti do prvenstva, so organizatorji skupaj z vabilom 126 članicam FIPE k udeležbi poslali tudi pravilnik tekmovanja. Prijave so sprejemali do 15. decembra 1963; do tega roka je bilo tudi treba vplačati prijavino 1000 švicarskih frankov. Vse tiste prijavljene države

ve, ki se bodo pozneje iz kakršnegakoli vzroka odjavile, bodo morale plačati visoko globo. Reprezentanca, ki bo zapustila tekmovanje med finalnimi igrami pa bi morala povrniti izgubo prireditelju in plačati še globo 20.000 švicarskih frankov. FIFA bo že januarja razdelila prijavljene države v skupine za kvalifikacijske tekme, ki se morajo odigrati do 31. decembra 1965, finalno tekmovanje pa bo od 12. do 31. julija 1966 v Londonu, Newcastleu, Sunderlandu, Liverpoolu, Manchesteru, Sheffieldu in Birminghamu. Vsa igrišča za finalna tekmovanja bodo dolga 105 m, široka pa 68. V tekmah ne bo mogoče zamenjati nobenega igralca, prijaviteli pa bo mogoče 22 igralcev, ki bodo imeli pravico nastopanja. Za finalno tekmovanje bo treba prijaviti 45 dni pred pričetkom 40 igralcev, osem dni pred pričetkom pa zmanjšati število na 22 igralcev. Takoj po objavi propozicij je bilo slišati mnogo kritike, posebno zaradi načina tekmovanja po količniku.

ŠAH

V soboto 14. decembra se je vršil na obširnem dvorišču Našega doma v San Justu velik povratni šahovski turnir med moštvu San Justa in San Martina. Turnir je s kratkim nagovorom začel Ivan Mehle. Na 20 šahovnicah so se spoprijeli vneti šahisti obeh domov. Rezultati na posameznih deskah so bili naslednji:

Sušteršič B. : Prelog 0:1, Bujas : Marolt 0:1, Mašič : Mehle 0:1, Baraga A. : Močnik 0:1, Šušteršič J. : Benko 1:0, Smersu M. : Danko 1:0, Pavlič : Vidmar 0:1, ing. Kosanc : Indihar 1:0, Potočnik : Kavčič 1/2:1/2, Dimnik : Oven I. 1:0, Baraga F. : Kosančić 1:0, Smersu J. : Čuček 1:0, Truden S. : Erjavec 1:0, Verbič : Trpin 1:0, Corn : Urbanija 0:1, Urbančić I. : Oven I. 1:0, Resnik : Zupanc 1:0, Pečkovšek M. : Kovač 0:1, Korošec : Indihar M. 1:0, Gabrenja : Oven T. 1:0.

Končni rezultat: San Martin je dosegel 12 1/2 točk, San Justo pa 7 1/2.

Hrvatska knjiga o Titovem pokolju Hrvatov

Revija Studia Croatica, ki jo izdaja v katedraščini Instituto Croata Latinoamericano de Cultura (25 de Mayo 140, II piso) je izšla sedaj v posebni povečani slavnostni številki velikega formata na 392. straneh knjiga pod naslovom LA TRAGEDIA DE BLEIBURG in podnaslovom „Documentos sobre las matanzas colectivas de los Croatas en la Yugoslavia comunista en 1945“. — S to knjigo, ki so jo napisali anonimni pisatelji, so Hrvatje pokazali svetu Titov pokolj vojske in civilnih beguncev, ki so maja 1945 bežali v ogromnem številu — računajo 200.000 — iz države ter se pri Pliberku na Koroskem predali Angležem. Ti so jih vrnili Titu, ki jih je v masah pobijal okrog Maribora, širom Slovenije ter s tako imenovanimi „marši smrti“ širom vse Jugoslavije od Maribora do bolgar-

ske meje. Knjiga obsega razpravo o komunizmu in seveda „srbskem terorizmu“ na Hrvaškem, analizo političnih razmer pred vojno in med vojno do poraza in pokolja, ki je opisano na 170 straneh. Nato je dodano dopolnilo: Tragedija slovenskega naroda (str. 175-134), kjer je na desetih straneh podan opis domobranske tragedije s preglednico časa in krajev pobijanja 11.751 domobrancev, kakor jo podaja neimenuvani pisatelj. Temu slovenskemu dodatku sledi še dopolnilo o poboji nemške manjšine v Vojvodini (6 strani). Nato pa slede dokumenti (195-320), poleg poslanice kardinala Stepinca predvsem zaslišanja prič, med njimi tri pričevanja Slovencev. Za konec je podana vsebina knjige še v nemškem, francoskem in angleškem jeziku ter povzetek v hrvaščini.

Marijan Marolt

Andrej iz Konjic

Tako je prišel s trepetom pričakovani dan slovesa. Franc Jožef se ni prišel od brata posloviti, Maksimiljan ni šel na cesarski Dunaj po slovo in celo Andrej je slovo pri Martelančevih bolj na kratko opravil, saj je imel zadnje dni v gradu dosti dela. Kot ni šel Žan, ni šel baron ta in ta in še marsikateri Andrejev tovariš tudi ne. Maksimiljan je napravil v gradu poslovilno večerjo; prišli so cesarski namestnik, škof in druge tržaške visoke osebnosti a bilo je tudi dosti novih gospodov, ki so ves razgovor vodili v francoščini, tako da Andrej pogovora ni mogel razumeti prav nič. Kakor je bil v gradu že domač, se mu je ta večer le videlo vse preveč tuje. K sreči je imel s strežbo toliko dela, da niti ni utegnil tudi on svojega sklepa, da bo šel s cesarjem v novi svet, spremeniti.

Ko je tretji dan po večerji vzel cesar Maksimiljan slovo od grada in se odpeljal v pristanišče, je sedel Andrej spet zadaj za kočijo. Maksimiljan je segal tržaškimi odličnikom v roke in prav tako cesarica Šarlota, ki je bila videti dosti bolj razpoložena kot njen mož. S cesarjem so bili vsi tisti gospodje Francozi, ki so že pri večerji imeli prvo besedo. V luki je bila poleg ladje, ki naj bi vozila cesarja, cesarico in njuno spremstvo, še ena, na katero so se vkrcali mladi možje — rekli so, da so to telesna straža novega ce-

sarja. V gradu jih nikjer ni bilo in njih ukrcavanje so vodili vojaški mornarji iz Pulja. Andrej je postal pozoren, ko se je na krovu te druge ladje zbral zborček, ki je začel peti „Oj zadj gremo“, pa jih je takoj zaustavil mornariški častnik. Ker ni smel nikoli gledati okrog sebe in je moral vedno paziti le na gospodarja, Andrej ni vedel, kaj naj vse to pomeni.

Z Opčin dol so zagrmeli topovi in ladji sta ob vzklikanju nepreštevilne množice odpluli. Red na ladji je bil seveda popolnoma drugačen kot v gradu in Andrej je bilo kar prav, da so cesarskemu paru stregli bolj novi ljudje, pač ladijski uslužbenci, tako da je imel dosti časa za počivanje, med katerim pa ni dosti razmišljal. Rekel je pač: „Bo že, kakor bo; bomo videli, kako bo v Meksiki.“

Tudi ko so pluli mimo Pulja, je bilo slišati pozdravno streljanje. Ladji sicer nista pristali, a na majhni korveti so pripuli do visokega potnika mornariški častniki, ki jih je cesar, oblečen še vedno v admiralsko uniformo, pričakal na krovu. Sploh je imel Andrej vtis, da so mornarji njegovemu gospodu bolj vdani kot pa generali in suhozemski častniki. Od Pulja sta prišli cesarska ladja in njena spremljevalka s telesno stražo kmalu na odprto morje, da skoraj nisi videl obale, če nisi imel prav dobrih oči. Cesarice An-

drej ni dosti videl; menda je že koj spočetka dobila morskbo bolezen in jo je prvotna dobra volja kaj hitro zapustila.

Skoraj tri dni so plavali po morju, prišli spet bliže k zemlji in je bilo videti mesta in trdnjave. Pa to že ni bilo več v avstrijskem cesarstvu. Dvakrat so vozili tako, da se je videla zemlja na obeh straneh in ko so šli drugič skozi tako ožino, so potem nekaj časa vozili blizu obale. Čez nekaj časa je na ladji telesne straže ustrelil top Andrej je zvedel, da so pozdravili rojstno mesto prvega Napoleona. Četrtdan so se ustavili prvič in sicer že na francoski celini. Malo prej je poklical Maksimiljan Andreja in še enega izmed streljajev, Poljaka, ki je znal po francosko, in jima dal več pisem, naj jih neseta na pošto. Čudno se jima je videlo, da je pisal gospodar eno pismo svojemu bratu Francu Jožefu, pa kar po navadni pošti, dočim je prej s takšnimi pismi pošiljal na Dunaj posebnega kurirja. Videl je tudi Andrej, ko se je vrnil, da je prišlo na ladjo še več novih Francozov in se je potem na nadaljni vožnji zadrževal Maksimiljan največ v njihovi družbi. Še bolj pa se je čudil, ko je videl, da je njihovi dve ladji ves čas od tod spremljala tretja, francoska, in je zvedel, da so na njej francoski vojaški, ki bodo obenem z onimi avstrijskimi bili Maksimiljanu za telesno stražo. V brezdelju, ki mu ga je bilo na ladji kmalu preveč, je pričel razmišljati, da je tolikšna vne-

ma Francozov za avstrijskega Habsburžana pravzaprav razaljiva. A njegove končni sklep je bil vedno isti: „Maksimiljanov uslužbenec sem in nje-mu bom služil do smrti; kaj me briga, kakšno politiko imajo med seboj.“

Skoraj en mesec ali še več so vozili iz francoske pristanišča naprej. Ustavili so se le še nekje na španskem, kjer so nakladali premog; a to je bilo ponoči in Andrej je gledal nakladanje le skozi okroglo okence svoje kajute; imel je predpisano spanje tisto noč. Na odprtem morju pozneje pa mu je postalo dolgčas. Cesarice Šarlote ves čas ni bilo na spregled; dostop do nje so imele razen soproga samo spletične, od katerih je zvedel, da je njihova gospodarica bolna. Maksimiljan se je pa vedno rad sprehajal s Francozi po krovu in Andrej mu je napravil pri tem marsikatero uslugo, zakar ga je cesar venomer hvalil in se mu zahvaljeval.

Še bolj čudno je bilo, ko so prišli v novo deželo. Ljudi je čakalo malo na prihod novega cesarja in nič kaj navdušeni niso bili. Kako vse drugače je bilo, če je cesar Franc Jožef prišel v Trst! Ljudje so se hoteli razpočiti od samega navdušenja! Tu je pa nekaj ljudi malo z rokami ploskalo, ko je nekdo Meksikanec govoril; Maksimiljan je nekaj odgovoril, kar menda nihče razumel ni in ploskanja je bilo še manj. Kočija, s katero sta se nova suverena odpeljala v dvorec, ni bila tako lepa, kakor miramarska in dvorec sam je bil sicer ogromen, pa ne tako enotno

urejen kot oni pri Trstu. Stal je na skalah blizu glavnega mesta. Lep razgled je bil odtod, v bližini so bila polja, vasi in jezera, v daljavi se je videl zasneženi Popocatepel in eden od spremljajočih Francozov se je takoj ponudil cesarici, da bo dvorec uredil ter spravil zidavo in opremo raznih dob v dobro soglasje, kakor si bo želelo njegovo veličanstvo. Ima s seboj najzmogljivejše obrtnike iz Francije, ki bodo samo njej na uslugo.

Cesarica Šarlota je odredila, da je potreba najprej pozlatiti eno izmed kočij, s katero se bo s cesarjem v mesto vozila, kajti Meksikanci naj vedo, da je s cesarstvom prišlo tudi bogastvo in deželo. Cesar pa cesarica ni pričakovala, to ji je pokazal uslužni Francoz; dal ji je privesti več parov belih mul, ki bodo veličanstva za vprego, kar je Šarloto zelo razveselilo. Zlatar se je pa takoj lotil zlatenja kočije in je delo napredovalo kaj naglo.

Seveda je bilo treba v obširnem gradu mnogokaj spremeniti. Cesarica sama bi se v njem kar zgubila, tako so bili prepleteni stari prostori z novjšimi. Pa dokler kočija ne bo pozlačena, se njeno cesarsko veličanstvo ne bo peljalo zopet v mesto in se bo v gradu boljše razgledalo.

Grad se je imenoval Chapultepec še od tistih časov, ko so v Meksiki prebivali stari Azteki, kar bi pomenilo v evropskih jezikih toliko, kot hrib kobilic. Še iz tistih časov je bilo ohranjenega

UPRAVA SVOBODNE SLOVENIJE

sporoča vsem naročnikom v Argentini in po svetu, da je zapadla naročnina lista za leto 1963. Kdor je še ni poravnal, naj to stori brez odlašanja. Prihranite s takojšnjim plačilom upravi lista delo, skrb in stroške.

O B V E S T I L A

Izlet slovenskih šolskih otrok bo v soboto, 21. decembra, v zavod Card. Stepinca v Hurlingham. Ob 9,30 bo v zavodu skupna šolska sv. maša s svetim obhajilom.

Mladinska pesmarica je izšla v založbi Mladinske vezi. Dobi se pri vseh mladinskih organizacijah in v Dušnopastirski pisarni. Cena 20 pesov.

V Slovenskem domu v Carapachayu bo na sv. večer polnočnica s petjem božičnih pesmi. Vsi sosede in okoliščani lepo vabljeni!

Na Slovenski pristavi se bomo poslovili od letošnjega leta v nedeljo, 29. decembra, popoldne in zvečer. Pripravljamo vesel spored.

Sanmartinski prvoobhajanci se bodo v nedeljo 5. januarja udeležili skupnega sv. obhajila. Po obhajilu bo zanje v Slovenskem domu skupni zajterk.

Otroci Slomškovega tečaja v Ramos Mejia naj se za izlet v soboto 21. dec. zberejo v Slomškovem domu ob 8,30. Obenem obveščam, da bo prihodnje šolsko leto pouk ob petkih (ne ob torkih).

Vse rojake lepo vabimo na tradicionalno silvestrovanje v Slomškovem domu.

Upravni odbor Slomškovega doma se prisrčno zahvaljuje za izredno naklonjenost vsem številnim darovalcem lepih dobrot in peciva, številnim sodelavcem in vsem, ki so rade volje podprli Slomškov dom in njegova prizadevanja ter se v tako lepem številu odzvali vabilu. Bog povrni!

Počitniška kolonija slovenskih otrok bo odšla v Córdoba 26. decembra ob 20,45 s postaje Retiro FNG Bartolomé Mitre. Otroci naj bodo na postaji gotovo pol ure pred odhodom vlaka. Tiskovine z navodili za počitniško kolonijo so na razpolago v Dušnopastirski pisarni.

Kaj sem pozabil?

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

vabi vse rojake na veselo

silvestrovanje

dne 31. decembra 1963

Slovenska kulturna akcija

želi vsem prijateljem slovenske knjige

VESELE BOŽIČNE IN SREČNO NOVO LETO

priporočajo ob enem kot najlepše darilo za ta čas Mauserjevo povest LJUDJE POD BIČEM

prvi del velikega trodelnega romana iz časa okupacije, 440 strani, ter mladinske in druge knjige

Slovenska kulturna akcija, Ramón Falcón 4158

12. = 13.

JANUARJA 1964

VELETOMBOLA

V POMOČ SLOVENSKIM MISIJONARJEM

ENKRAT SAMKRAT NA LETO

prosimo za te odlične zastopnike slovenskega naroda v prvih vrstah prodirajočega krščanstva.

DOMOVINA NE SME Z NJIMI SODELOVATI, POMAGAJMO JIM TOLIKO BOLJ MI!

Rojaki, požrtvovalno sodelujmo tudi pri 13. misijonski veletomboli!

Letošnja posebnost:

Poleg veletombole bo na razpolago tudi pestro misijonsko igrališče, kjer boste takorekoč „igraje“ pomagali misijonarjem!

SLOVENSKA MISIJONSKA ZVEZA

KOMEMORACIJA ZA POK. MONSIGNORJEM MATIJEM ŠKRBCEM

Ložani prirede 22. decembra 1963 ob 18 h v dvorani Slov. hiše Ramón Falcon Komemoracijo za pok. dek. Škrbecem s sledečim sporedom:

Sv. maša; po sv. maši bo deklamacija, govor in psalme.

Za vse farane starotrške fare je udeležba moralna dolžnost. Pokojnikovi prijatelji in znanci vljudno vabljeni.

Pripravljalni odbor

Slovenski izseljenski javnosti sporočamo žalostno novico, da je dne 14. decembra 1963 po polletnem hudem trpljenju umrla članica Zedinjene Slovenije gospa

Marija Koder roj. Breclj

K zadnjemu počitku smo jo položili v nedeljo dne 15. decembra 1963 ob 10,30 dopoldne na pokopališču Flores v Buenos Airesu.

Zvesto članico društva bomo ohranili v trajnem spominu.

Sv. maša z aduščnico zanjo bo dne 4. januarja 1964 ob 6,30 v kapeli pri sestrah v ulici Vallejos 4746, Buenos Aires.

Zedinjena Slovenija

MIRU IN ZADOVOLJSTVA, BLAGE VOLJE IN DUHA SPRAVE IN EDINOSTI V TEH BOŽIČNIH PRAZNIKI, V NOVEM LETU PA ZDRAVJA IN USPEHOV, PRAVEGA SPOZNANJA IN MOČI ZA VSE DOBRO ŽELI VSEM SLOVENCEM V ARGENTINI

ZEDINJENA SLOVENIJA

ODBORA SFZ IN SDO

želita vsem članicam in članom, kakor tudi vseh ostali mladini veselja in sreče polni božič in obilo božjega blagoslova v novem letu 1964

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO ŽELI VSEM ROJAKOM

**NAŠ DOM
SAN JUSTO**

VABLJENI NA SILVESTROVANJE!

**SLOMŠKOV DOM
v Ramos Mejii**

želi svojim članom, prijateljem in vsem rojakom

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN
SREČNO NOVO LETO

Blagoslovljen božič in srečno novo leto 1964 želi vsem rojakom

damski česalni salon

DRAVA

galanterija, parfumerija, papirnica, keramika

DANILO HAVELKA

Barcala 755

Ituzaingó

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto želi vsem rojakom

SLOVENSKI DOM

V

CARAPACHAYU

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO

želi vsem članom in vsem rojakom vesel božič in uspeha polno leto 1964

Agencija BLED

(Simon Rajer)

Montevideo 451/IX

želi vsem Slovencem blagoslovljen božič in uspehov polno novo leto!

marsikaj, kar ne bi delalo sramote razkošju 19. stoletja, zlasti razni bazeni in fontane. A da se vse to spravi v enoten videz, je Chapultepec postal zdaj res pravi hrib kobilic, tako se je vse francosko obrtništvo na gradu gnetlo. Cesarica je sama poveljevala roju novih kobilic, za prvega pomočnika pa si je izbrala Andreja iz Konjic. Nič več ga ni imenovala slugo ali lakaja; če ga je ukazala poklicati, je rekla: „Privedite mi gospoda komornika“ in visoka dama, nekdanj belgijska princezinja, je začela prav kmalu z gospodom komornikom kar po francosko govoriti. Andrej ni bil namreč kot tisti francoski arhitekt, ki je samo risal in govoril ampak je znal tudi kaj privzdigniti ali prestaviti in mu ni bilo nobeno ročno delo v sramoto. Ker je znal že v Trstu tudi laško, se je francosčine kar kmalu privadil. Ker je pa za tako velik grad primanjkovalo slug, ki so ostali rajši v Miramaru, se je Andrej od novih uslužbencev iz vrst meksikanskih domačinov naučil tudi že precej španskega jezika, ki je bil laščini še bolj podoban, kot francosčina.

Kot je cesarica šarlotta, ki so ji v Meksiki rekli Carlota, Andreja vedno kje zaposlevala, tako ga je tudi Maksimilijan zelo potreboval za svoje vladarske opravke. Ko je vozilo vsako jutro šest belih mul kočijo, kmalu že pozlačeno, v glavno mesto v vladarsko palačo, je moral vedno na kočiji sedeti zadaj, kar ni bilo prav prijetno, ker cesta je bila slaba, kotanjasta. Potem

je moral stati pred monarhovo pisarno in tečne Meksikance lepo razporejati za nastope k avdiencam. Enkrat je malo šepal in ko ga je cesar vprašal, kaj mu je, mu je potožil, da je kočija zavozila v globoko kotanjo, kar mu je najbrž kakšno kost izpahnilo. Sklenila sta s cesarjem, da je treba cesto nemudoma popraviti in potem je prav kmalu cesta postala lepa, široka in gladka avenida, ki je dobila ime Paseo del Emperador. Cesarica je pa nadaljevala z zlatenjem. Za kočijo so prišli na vrsto klavirji ter rezljani stoli in naslanjači, francoska kraljica Evgenija je pa pošiljala svoji meksikanski kolegici razne gobeline, razkošen jedilni pribor in kar je še takšnih cesarskih potrebščin. Andrej si je za bele mule omislil srebrne zvončke, da je bilo kot doma, kadar so drčale po cesti snežne sani.

Cesarica je bila zelo dobrodelna, prirejala je na pozlačeni klavirjih glasbene svečanosti, podpirala umetnost in kar je še takih stvari. Maksimilijan je postal zelo ljudomil in človekoljuben vladar. Nad človeške moči zaposlenemu komorniku je komaj preostajalo malo časa za spanje. Nekoč pa je prišlo zanj pismo iz Trsta. Kot ga je bil na prvi pogled vesel, ga vsebina v tej prezaposelnosti ni ravno potrla, pač pa napravila čemernega. Prijatelj iz Barkovelj mu je pisal z mnogimi pozdravi čez široko morje in čez visoke gore, da hodi njegova Valerija že z drugim in da bo menda kma-

lu poroka. Prej je pošiljal Andrej Valeriji dopisnice in tudi kakšno daljše pismo ji je napisal. Odgovori so bili kratki in vedno redkejši; opazil je že, da se ni več podpisovala „Tvoja“, ampak samo Valerija in zdaj mu je postalo vse jasno. Ji pa še on ne bo več pisal, pa bo mir besedi.

Cesarica se je nekako zaljubila v svoj novi, stari dvorec. Ni je toliko zanimalo, da so se l. 1847 zaletavali v grad Amerikanci, in tudi ne, da so se pred kratkim pulili zanj Meksikanci med seboj. Toda v gradu je strašilo že iz starih časov pred več kot tristo leti. Tedanji azteški cesar Montezuma je poslal špancu Hernanu Cortesu dvatisoč Indijancev v navidezno pomoč, v resnici pa s tajnimi navodili, naj Cortesa in špance zavratno pokoljejo. Toda Cortes se je zagledal v Indijanko, ki so ji rekli španci La Malinche, ki jo je dal Cortes krstiti, da bi bili njegovi grehi manjši in je dobila potem ime Doña Marina. Le-ta je zvedela za Montezumov načrt in ga izdala svojemu ljubčku Cortesu, da je zmogel sam Indijance pomoriti, nato pa zavzeti Charultepéc, kjer je tudi doňi Marini in njenemu možu odkazal lepe prostore in kopalni bazen. Carlota je zvedela, da pohotna Indijanka še vedno v gradu živi, da se ni nič postarala in da se hodi ponoči — seveda ne preveč oblečena — v svoj bazen kopat. Naročila je tedaj že itak preveč zaposlenemu Andreju, naj hodi ponoči oprezovat, če bi to čarobno bitje res pri vodi zagle-

dal. Tako ni imel dobri Konjičan niti ponoči več svojega miru za spanje.

Vseeno pa je zvedel, da se vršijo v okolici boji med Francozi in domačini. S Francozi ob strani so se bojevali tudi avstrijski telesni stražniki in nekateri domačini. A Maksimilijan je po bitkah gostil samo Francoze. To je bitka, da se hoče indijanski divjak Juarez polastiti njegovega prestola, pa kaj bo tak neurejen človek proti njemu, ki bo kmalu spoznal, kdo je njegov pravi vladar in dobronik. Andrej se je čudil, da zaupa cesar njemu, ubogemu konjiškemu komorniku, tako važne državne tajnosti. Čez nekaj dni je odpotovala cesarica Carlota v Evropo, da bi prišlo še več civilizirancev veličanstva po božji milosti na pomoč. Ker so prišle po nekaj mesecih spet nove čete in med njimi celo nekaj Slo-

vencev, je Andrej verjel, da se je Franc Jožef zelo poboljšal. Slovence je celo slišal enkrat, ko so pred gradom zapeli, kar mu je seglo globoko v srce. Pač pa je bilo v gradu in v mestu vedno manj Francozov.

Ni slutil, da je konec že tako blizu. Nekega jutra, ko je ravno urejeval cesarjevo pisalno mizo, so po precej hudem streljanju vdrli v dvorec napol civilno, napol divjaško oblečeni ljudje in prišli tudi v cesarjevo pisarno, v katero se je Maksimilijan pravkar zatekel. Andrej mu je hotel pomagati, pa mu je cesar prepovedal rabiti silo. Prvo besedo je imel človek, ki ga je videl Andrej kmalu po prihodu v Meksiko večkrat v cesarskem dvorcu, in ta je dal cesarja nekam odvesti. Čez čas so prišli še po Andreja in odpeljali oba s cesarjem v Queritaro, v manjše mesto in v precej slabši dvorec kot je bil Chapultepec. Tam so Maksimilijana zaprli v sobo, ki je bila kaj prostorna. Andreju so Meksikanci naročili, naj cesarju družinico dela, zanj skrbi in mu streže, kolikor more. Straža pred vrati mu bo dovolila prost izhod iz sobe do konca hodnika, kadar bo želel, da bo lahko stopil v kuhinjo. Le-ta je namreč v redu delovala in Andrej je nosil v spremstvu straže Maksimilijanu hrano. Spal pa je v sosednji sobici, da je bil gospodarju vedno pri roki. Nikjer ni bilo nobenih Francozov, niti ne Avstrijcev, vse samo meksikanski domačini. Razen tega, da so ju zaprli, jima ni nihče nič hudega prizadejal.

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO
ŽELIM VSEM ROJAKOM

JOŽE MUSAR

PREVOZNIŠKO PODJETJE IN
SERVISNA POSTAJA SHELL

Av. Rivadavia 14302 T. E. 658-6233 Ramos Mejía

Blagoslovljene božične praznike in uspehov polno novo leto 1964
vošči vsem rojakom

Monnik

Zaloga vseh vrst električnih in praktičnih predmetov za dom

Cerrito 2245 T. E. 621-1036 Lomas del Mirador

Rojstvo svetonočnega Deteta, blagoslova in uspehov polno novo leto
želi vsem rojakom

Casa Bizovik

Pavlina Korošec

Calle 1, No. 510 Villa España, Berazategui

Blagoslovljen božič in srečno novo leto vošči vsem svojim
članom, vlagateljem in rojakom

SLOVENSKA HRANILNICA z. z. o. z.

Avda. San Martín 263, I. nadstropje, desno Ramos Mejía

PROMET S. R. L.

ŽELI VSEM ROJAKOM BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ
IN SREČNO NOVO LETO!

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1964 želi Slovincem

MUEBLES „EMONA“

trgovina s pohištvo

lastnika:

MILHARČIČ LUKA in ERJAVEC LOJZE

Avda. de Mayo 2478 San Justo

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto
želi vsem rojakom

CACES S. R. L.

SLOVENSKO KERAMIČNO PODJETJE

Pedro Molina 140 Guaymallen Mendoza

Mizarsko podjetje

BIPEGRO

República Chile 3028 San Justo

vošči svojim strankam in vsem rojakom

blagoslovljen božič in srečno novo leto 1964

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev

sklicuje vse svoje člane na

IZREDNI TABOR

ki se bo vršil na Slov. Pristavi v Moronu na dan 5. januarja 1964 ob
9. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom:

1. — Vestnik
2. — Zveza
3. — Slučajnosti.

Radi točnih pojasnil in tozadevnih sklepov o stvareh, ki so nas vseh —
udeležba za vse člane strogo obvezna.

Pred taborom sv. maša, s katero se bomo slov. borci poklonili spominu
mons. Matije Škrbca — velikega Slovenca in neustrašenega borca za
naše svetle ideale: BOG — NAROD — DOMOVINA!

Odbor

SLOVENSKI SKAVTI

lepo vabijo vse Slovenke in Slovence na

praznovanje slovenskega narodnega praznika

(29. oktobra) in

**razvitje in blagoslovitev prvega slovenskega
skavtskega prapora**

v nedeljo, 22. decembra, na Pristavi (Castelar), ulica Monte.

Spored: Od 10 do 11 zbiranje skavtov in skavtinja.

Ob 11,— zbor in dviganje zastav.

Ob 11,30 sv. maša, ki jo daruje g. direktor Anton Orehar.

Po sv. maši: blagoslovitev novega slov. skavtskega prapora,

slavnostni govor — g. Miloš Stare, zabijanje spominskih

žebeljčkov, skupno kosilo.

Po kosilu ogled skavtske razstave in taborišča.

Nato nastopi skavtskih edinic.

V primeru dežja bo sv. maša, blagoslovitev prapora, slavnostni govor
in zabijanje žebeljčkov ob isti uri v dvorani Slovenske hiše na Ramón
Ramón Falconu; ostale točke sporeda odpadejo.

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

želi vsemu svojemu članstvu, vsem svojim prijateljem in vsem
rojakom po širnem svetu

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE

in

SREČNO NOVO LETO

Blagoslovljene božične praznike ter srečno Novo leto 1964
želi vsem članom in prijateljem

DRUŠTVO SLOVENSKA VAS

ter vljudno vabi vse na tradicionalno SILVESTROVANJE v
društvenem domu, kjer bo pripravljen spored s šaljivimi točkami

Srečen božič in uspeha polno novo leto
zlatarna in urarna

SILVO LIPUŠČEK

Prov. Unidas 3616

San Justo

Blagoslovljene božične praznike in srečno, uspehov polno novo
leto 1964 vošči vsem rojakom

MUEBLERIA „EZEIZA“

LUKA MILHARČIČ

trgovina s pohištvo

Ruta 205

pred železniško postajo Ezeiza

Hipoteke — Bančna posojila — Brezplačni nasveti za nakup in prodajo
nepremičnin

STANISLAV ZUPANČIČ

Martillero Público Nacional

Avda. Corrientes 3284/I of. A
T. E. 88-4178, Capital Federal

Quintana 161
San Martín, FNGBM

želi vsem slovenskim rojakom blagoslovljene božične praznike in vso
srečo v novem letu 1964.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: **Milos Stare**

Redactor: **José Kroselj**

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69.9503

Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3234
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 770.902

Naročnina Svobodne Slovenije za leto
1963: za Argentino \$ 650.—; za Sever-
no Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za
pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados
Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Rojstvo božjega Deteta naj na-
polni slovenska srca z božično
radostjo, v novem letu pa naj
rojake spremlja z uspehi in
srečo.

Društvo slovenskih
protikomunističnih borcev

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

Letovanje v Bariločah

po najnižji ceni! S hrano ali brez
hrane — po dogovoru. Domača po-
strežba in vsa oskrba

Priporoča se

PEPCA BAVDAŽ

Calle 9 de julio (ob Plan. stanu)

Poštni naslov: Casilla Correo 219

San Carlos de Bariloche

Río Negro

„Hotel Lago“

VILLA RUMIPAL

(Calamuchito)

Lastnik:

Ljubomir in Daria Vučković

Lepa lega, 100 m od jezera,

evropska kuhinja, sobe s kopalnico,

velik park.

Informacije:

Av. de Mayo 616, T. E. 30-3966

ADVOKAT

DR. JOŽE LOZAR

Tucumán 1438

T. E. 46-5458 in 40-5353

planta baja ofic. 2

V SREDIŠČU BARILOČ

Stanovanje in zajtrk.

Sobe z zasebno in skupno kopalnico

Priporoča se

JOŽKO SIMČIČ

Avda Elflein 507 T. E. 2816

S. C. de Bariloche-Río Negro

Za slovenske turiste in izletnike

posebne cene!

DRUŽABNA PRAVDA

vabi vse rojake in rojakinje na izlet

na otok Hiawatha, ki bo v nedeljo,

29. decembra. Odhod ob 9 iz prista-

nišča v Tigran. Ob 11 sv. maša, ki

jo bo daroval novomašnik g. Primož

Langus. Ob 19 povratek. Hrano

prinesite s seboj!

Svetonočno radost in blagoslov ter

vso srečo v novem letu 1964 želi

rojakom

SLOVENSKI DOM

V BERAZATEGUI

BOŽIČNI DAR, KI TRAJA VSE ŽIVLJENJE: „KAR PO DOMAČE!“

